

Midt-Agder barneverntjeneste

Rapport til kontrollutvalget Evje og Hornnes kommune 2019

SAMMENDRAG

Agder Kommunerevisjon IKS har i dette forvaltningsrevisjonsprosjektet undersøkt Midt-Agder barneverntjeneste. Vi har sett på barneverntjenestens behandling av meldinger og undersøkelser for barn og unge bosatt i Evje og Hornnes kommune, samt undersøkt internkontroll og økonomiske forhold ved barnevernsamarbeidet.

I rapportens **første problemstilling** så vi nærmere på utviklingen i barnevernsaker. Gjennomgangen viser at det samlet sett har vært en økning i antall mottatte bekymringsmeldinger i Evje og Hornnes kommune de senere årene. I 2018 var det imidlertid en nedgang i mottatte meldinger på rett under 40 %. Barneverntjenesten har selv sett nærmere på hva som kunne være årsaken til dette, uten at de har funnet konkrete svar. Andelen bekymringsmeldinger som henlegges varierer noe fra år til år. Videre viser gjennomgangen at antall undersøkelser som gjennomføres hvert år også varierer, og avhenger av hvor mange bekymringsmeldinger som går videre til undersøkelse. En relativt stor andel undersøkelsessaker henlegges uten videre hjelp og oppfølging fra barneverntjenesten.

Revisjonen har også sett på bemanningssituasjonen i barnevernet. Midt-Agder barneverntjeneste hadde 22,6 årsverk i 2018, og har økt med 0,2 årsverk siden barnevernsamarbeidet startet opp i 2015. Dersom man skal sammenligne bemanningssituasjonen med andre barneverntjenester, vil det være mest naturlig å se nærmere på antall barn pr. årsverk knyttet til saksbehandling. Midt-Agder barneverntjeneste ligger noe over landsgjennomsnittet når det gjelder antall barn per saksbehandler.

I rapportens **andre problemstilling** undersøkte vi barneverntjenestens arbeid med meldinger om bekymring. Vi har gjennomgått halvparten (**24**) av bekymringsmeldingene for Evje og Hornnes kommune hvor det ble konkludert med henleggelse i perioden **2015-2018**. Revisjonens gjennomgang viser at det er ulike årsaker til at barneverntjenesten henlegger meldinger; i stor grad skyldes det at barneverntjenesten vurderer at bekymringen ikke gir grunnlag for å åpne en undersøkelsessak. En del meldinger henlegges også på grunn av flytting eller at barnet/familien ikke er bosatt i kommunen.

Videre har revisjonen sett nærmere på barneverntjenestens saksbehandling av bekymringsmeldinger. Vår vurdering er at Midt-Agder barneverntjeneste i all hovedsak har en tilfredsstillende behandling av meldinger om bekymring. Det foreligger imidlertid et forbedringspotensial knyttet til gjennomgang/konklusjon av bekymringsmeldinger samt å gi skriftlig tilbakemelding til melder.

I rapportens **tredje problemstilling** så vi nærmere på barneverntjenestens arbeid med undersøkelser. Vi har gjennomgått 50 undersøkelsessaker fra perioden **2015-2018** som konkluderte med henleggelse. Gjennomgangen viser at det er ulike årsaker til at undersøkelsessaker henlegges; en stor andel undersøkelser blir henlagt som følge av at barneverntjenesten vurderer at barnet/familien ikke har behov for tiltak. Videre har også mange saker blitt henlagt fordi barnet/familien får hjelp fra andre instanser, fordi barn/foresatte ikke ønsker hjelp fra barnevernet eller fordi familien flytter. Revisjonen valgte å stille spørsmål ved en undersøkelse; bakgrunnen for dette var at det ikke forelå tilstrekkelig dokumentasjon på hva barneverntjenesten

hadde foretatt seg i løpet av undersøkelsesperioden eller hvilke vurderinger som var blitt gjort i forbindelse med henleggelsen.

Revisjonen har også sett på barneverntjenestens saksbehandling av undersøkelser. Gjennomgang viser at behandlingen av undersøkelsessaker avviker fra lovverk og interne rutiner ved flere tilfeller. Dette knytter vi særlig til dokumentasjon av samtykke, dokumentasjon av innhentede opplysninger og barneverntjenestens egne vurderinger, oppstartstidspunktet for undersøkelsen og tilbakemelding til melder etter at undersøkelsen er avsluttet. Revisjonen vil imidlertid påpeke at det synes å være en positiv utvikling i behandlingen av undersøkelsessaker fra 2015 og frem til de seneste sakene vi har undersøkt fra 2018.

I rapportens **fjerde problemstilling** undersøkte vi om Midt-Agder barneverntjeneste har etablert en internkontroll som sikrer at tjenesten samsvarer med lovkravene og vedtatte målsettinger på barnevernområdet. Revisjonens gjennomgang viser at barneverntjenesten har etablert internkontroll etter internkontrollforskriften, men at denne ikke har blitt fulgt opp i tilstrekkelig grad. Gjennomgang av enkeltsaker viser at praksis avviker fra rutiner ved flere tilfeller, og etter revisjonens vurdering synes ikke barnevernleder å være tilstrekkelig informert om dette. Dette innebærer at svikt kan ha forekommet uten at dette har blitt fanget opp av ledelsen og rapportert videre til kommunene i samarbeidet.

Barnevernleder utarbeider månedlige rapporter både til administrasjonen og politisk nivå i Evje og Hornnes kommune, i tillegg lages det årsrapport for barnevernssamarbeidet. Etter revisjonens vurdering bidrar dette til at kommunen har mulighet til å holde tilstrekkelig kontroll med det som skjer på barnevernfeltet selv om de inngår i et interkommunalt samarbeid om barneverntjenester.

I rapportens **femte problemstilling** har vi sett nærmere på økonomiske forhold ved barnevernsamarbeidet. Vi har undersøkt om det er etablert tilstrekkelige rutiner for økonomirapportering til samarbeidskommunene, samt foretatt en kontroll av kostnadsfordelingen mellom kommunene i samarbeidet. Revisjonens gjennomgang viser at barneverntjenesten har utarbeidet rutiner for økonomirapportering. Administrasjonen i Evje og Hornnes kommune opplever at rutinene etterleves og rapporteringen fra barneverntjenesten anses som tilfredsstillende. Når det gjelder kostnadsfordelingen mellom kommunene, vurderer revisjonen at det foreligger forbedringspotensial knyttet til avregningen av administrasjonskostnader.

Agder Kommunerevisjon IKS vil gi følgende anbefalinger til Midt-Agder barneverntjeneste:

- Revisjonen anbefaler at Midt-Agder barneverntjeneste utarbeider et system for konklusjon av meldinger som viser at saken har blitt drøftet og konkludert av mer enn en person. Dette vil bidra til å sikre en forsvarlig saksbehandling av mottatte meldinger, jf. bvl. § 1-4.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten sikrer at samtykke er dokumentert i den enkelte sak, jf. forvaltningsloven § 13a nr.1.

- Revisjonen anbefaler at Midt-Agder barneverntjeneste i større grad sikrer at det gis skriftlig tilbakemelding til melder. Dette gjelder både når barnevernet mottar melding om bekymring, men også etter at en eventuell undersøkelse har blitt gjennomført, jf. bvl. § 6-7a.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten retter fokus mot at undersøkelsessaker skal starte opp på et tidligst mulig tidspunkt, jf. bvl. § 6-9.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten sikrer at faktiske opplysninger og barneverntjenestens vurderinger blir dokumentert i tilstrekkelig grad i den enkelte barnevernssak, jf. bvl. §1-4.
- Revisjonen anbefaler kommunen å rette økt fokus på internkontroll for å sikre at barneverntjenesten oppfyller lovkrav og interne rutiner. Avviksrapportering er en viktig del av internkontrollen, og det anbefales at avvik/merknader i større grad rapporteres for at feil og mangler kan fanges opp, jf. bvl. § 2-1.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten utarbeider rutiner som bidrar til å sikre at alle faktureringer blir foretatt før administrasjonskostnadene avregnes.

Kristiansand 19.11.2019.

Tor Ole Holbek
Revisjonssjef

Maren Stapnes
Forvaltningsrevisor

INNHALDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	2
1 INNLEDNING	7
1.1 Hva er forvaltningsrevisjon?	7
1.2 Bestilling.....	7
1.3 Formål og problemstillinger	7
1.4 Tilsyn fra Fylkesmannen.....	9
1.5 Avgrensning	10
2 METODE.....	11
2.1 Dokumentgjennomgang	11
2.2 Gjennomgang av saksmapper.....	11
2.3 Intervjuer/samtaler.....	12
2.4 Statistikk.....	12
2.5 Regnskapsinformasjon	12
3 REVISJONSKRITERIER.....	13
3.1 Prinsipper for barnevernets arbeid	13
3.2 Lover og forskrifter	14
3.2.1 Forvaltningsloven	14
3.2.2 Barnevernloven	16
3.2.3 Kommuneloven	20
3.2.4 Arkivloven og forskrift om offentlige arkiv	21
3.3 Kommunale avtaler, retningslinjer og rutiner.....	21
3.3.1 Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla	21
3.3.2 Retningslinjer for rapportering fra barneverntjenesten	22
3.3.3 Rutinehåndbok for Midt-Agder barneverntjeneste	22
3.4 Helsetilsynets rapport - <i>Det å reise vasker øynene</i>	22
4 OM BARNEVERNTJENESTEN.....	24
4.1 Ansvarsfordeling i barnevernet.....	24
4.2 Midt-Agder barneverntjeneste	25
5 UTVIKLING I BARNEVERNSAKER	28
5.1 Utvikling i meldinger i Evje og Hornnes kommune og Midt-Agder barnevern.....	28
5.1.1 Utvikling i meldinger på landsbasis.....	30
5.2 Utvikling i undersøkelser i Evje og Hornnes kommune og Midt-Agder barnevern ...	30
5.2.1 Utvikling i undersøkelser på landsbasis.....	32
5.3 Bemanningssituasjonen i Evje og Hornnes og Midt-Agder barneverntjeneste	32
5.3.1 Bemanningssituasjonen på landsbasis.....	33
5.4 Oppsummering.....	33
6 MELDINGER TIL BARNEVERNET	35

6.1	Eksempler på henlagte meldinger	35
6.2	Saksbehandling av henlagte meldinger	37
6.3	Revisjonens oppsummering og vurdering	38
6.4	Konklusjon	40
7	UNDERSØKELSER I BARNEVERNET	41
7.1	Eksempler på henlagte undersøkelser	41
7.2	Saksbehandling av henlagte undersøkelser	44
7.3	Revisjonens oppsummering og vurdering	47
7.4	Konklusjon	50
8	INTERNKONTROLL	52
8.1	Revisjonens oppsummering og vurdering	54
8.2	Konklusjon	54
9	ØKONOMIRAPPORTERING	55
9.1	Utvikling i utgifter til barnevern	55
9.2	Rutiner for økonomirapportering	55
9.3	Kostnadsfordeling mellom kommunene i barnevernsamarbeidet	57
9.3.1	Kontroll av kostnadsfordeling mellom kommunene	57
9.4	Revisjonens oppsummering og vurdering	59
9.5	Konklusjon	60
10	KONKLUSJON	61
11	ANBEFALINGER	65
12	HØRINGSUTTALELSE	66
13	LITTERATURLISTE	67

FIGUR- OG TABELLOVERSIKT

Tabell 1: Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste	26
Figur 1: Utvikling i meldinger Evje og Hornnes	28
Figur 2: Utvikling i meldinger Midt-Agder barneverntjeneste	29
Figur 3: Utvikling i meldinger på landsbasis	30
Figur 4: Utvikling i undersøkelser Evje og Hornnes	31
Figur 5: Utvikling i undersøkelser Midt-Agder barneverntjeneste	31
Figur 6: Utvikling i undersøkelser landet	32
Tabell 2: Bemanning Evje og Hornnes	32
Tabell 3: Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste	32
Tabell 4: Antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling	33
Tabell 5: Antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling	33
Tabell 6: Henlagte meldinger Evje og Hornnes kommune	35
Tabell 7: Henlagte undersøkelser	41
Figur 7: Utvikling i utgifter barnevern	55
Tabell 8: Administrasjonskostnader	57
Tabell 9: Antall barn pr. 01.01.2017	58
Tabell 10: Kostnader barneverntiltak	59

1 INNLEDNING

1.1 Hva er forvaltningsrevisjon?

Ifølge kommunelovens § 77 nr. 4 er forvaltningsrevisjon «systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut i fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger». En forvaltningsrevisjon har som formål å gi de folkevalgte i kommunen informasjon om administrasjonens oppfølging og resultat av vedtak foretatt i kommunestyret. En slik undersøkelse kan virke som en kontrollmekanisme mellom kommunestyret og administrasjonen, samtidig som den også har betydning for læring i organisasjonen¹. Forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave i kommuner og fylkeskommuner, og det er kontrollutvalget i den enkelte kommune/fylkeskommune som skal påse at revisjon blir gjennomført.

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) har utarbeidet *RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon*, som angir hva som er god kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon. Standarden gir blant annet veiledning i hvordan en forvaltningsrevisjon kan planlegges, gjennomføres og rapporteres. Forvaltningsrevisjonen av Midt-Agder barneverntjeneste er gjennomført i tråd med RSK 001.

1.2 Bestilling

Agder Kommunerevisjon IKS har utarbeidet en overordnet analyse for Evje og Hornnes kommune for perioden 2015-2019. I analysen peker revisjonen på områder hvor det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekter. Ett av temaene som ble tatt opp i analysen var *barnevern*. Plan for forvaltningsrevisjon ble vedtatt i kommunestyret, *sak 89/16*, med dette som ett av de prioriterte områdene for forvaltningsrevisjon i perioden.

I møte i kontrollutvalget ble det fattet følgende vedtak i *sak 12/18*:

Kontrollutvalget vil be Agder Kommunerevisjon om å lage en prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet «barnevern».

Revisjonen la frem forslag til prosjektplan, *sak 15/18*, som ble vedtatt av kontrollutvalget. Dette er bakgrunnen for at revisjonen nå legger frem en forvaltningsrevisjon av Midt-Agder barneverntjeneste.

1.3 Formål og problemstillinger

Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid, jf. bvl. § 1-1. Evje og Hornnes kommune deltar i et samarbeid om barneverntjenester med Vennesla og Iveland - *Midt-Agder barneverntjeneste*. Samarbeidet startet opp i 2015 med Vennesla som vertskommune. I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet vil vi

¹ NKRF, *Veileder i forvaltningsrevisjon*, s.16. Hentet fra http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

se nærmere på Midt-Agder barneverntjeneste, og vi vil belyse følgende problemstillinger:

1) Hvordan har utviklingen i barnevernsaker vært de senere årene?

Det vil først og fremst være sentralt å beskrive utviklingen i barnevernsaker. Vi vil se nærmere på utviklingen i antall mottatte bekymringsmeldinger og gjennomførte undersøker i Evje og Hornnes kommune, i Midt-Agder barneverntjeneste og i landet for øvrig. I denne forbindelse vil det også være relevant å se på ressursituasjonen i barnevernet.

2) Har barneverntjenesten en tilfredsstillende behandling av meldinger om bekymring?

Når barnevernet mottar en melding om bekymring må barneverntjenesten vurdere om meldingen skal undersøkes nærmere eller om meldingen skal henlegges, jf. bvl. § 4-2.

I 2018 kom det inn 46 bekymringsmeldinger på barn og unge som er bosatt i Evje og Hornnes kommune. Av disse ble 9 meldinger henlagt allerede ved meldingsavklaring. Ved å gå gjennom et utvalg henlagte bekymringsmeldinger fra perioden 2015-2018, vil revisjonen se nærmere på hva som er bakgrunnen for at meldinger blir henlagt og undersøke om barneverntjenesten har en tilfredsstillende behandling av meldinger.

3) Har barneverntjenesten en tilfredsstillende gjennomføring av undersøkelser?

Bekymringsmeldinger som ikke henlegges, skal undersøkes nærmere av barneverntjenesten. Hensikten med undersøkelsen er å kartlegge barnets hjelpe- og omsorgsbehov og gi barneverntjenesten grunnlag for å kunne vurdere om det er behov for hjelpetiltak etter barnevernloven, jf. bvl. § 4-3.

I 2018 ble det avsluttet 53 undersøkelser for barn og unge som oppholder seg i kommunen. 34 av undersøkelsene konkluderte med henleggelse uten videre hjelp og oppfølging fra barnevernet. Revisjonen vil i problemstilling 3 se nærmere på hva som er bakgrunnen for at undersøkelser blir henlagt og om barneverntjenesten har en tilfredsstillende gjennomføring av undersøkelser.

4) Er det etablert tilstrekkelig internkontroll i barneverntjenesten?

Ifølge barnevernloven § 2-1 skal kommunen ha en internkontroll som sikrer at oppgaver utføres i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Revisjonen undersøker i problemstilling 4 om det har blitt etablert en tilstrekkelig internkontroll i Midt-Agder barneverntjeneste.

5) Har barneverntjenesten etablert tilstrekkelige rutiner for økonomirapportering til samarbeidskommunene, og er kostnadsfordelingen mellom kommunene i tråd med bestemmelsene i samarbeidsavtalen?

Evje og Hornnes kommune har over flere år hatt et merforbruk sett i forhold til budsjetttrammen for barnevern. Som følge av dette vil vi i problemstilling 5 undersøke om det er etablert rutiner for økonomirapportering samt se nærmere på kostnadsallokeringen mellom kommunene i barnevernsamarbeidet.

1.4 Tilsyn fra Fylkesmannen

Fylkesmannen førte tilsyn med barneverntjenesten i Evje og Hornnes² i 2012. Tilsynet var en del av et landsomfattende tilsyn med kommunale barneverntjenester og omfattet følgende:

- Undersøkelser jf. barnevernloven § 4-3.
- Evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn, jf. barnevernloven § 4-5.

Barns rett til medvirkning var undertema for begge disse områdene.

Ved tilsynet ble det gitt to avvik. Et avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Avvik 1

Evje og Hornnes kommune sikrer ikke at alle undersøkelser gjennomføres i tråd med barnevernloven § 4-3, herunder at barns rett til medvirkning ivaretas i denne prosessen.

Avvik 2

Evje og Hornnes sikrer ikke at alle hjelpetiltak til hjemmeboende barn evalueres i tråd med barnevernloven § 4-5, herunder barns rett til medvirkning ivaretas i denne prosessen³.

I denne rapporten vil vi avgrense oss fra å se nærmere på hvordan barneverntjenesten arbeider med hjelpetiltak (se kapittel 1.5) – dvs. avvik 2. Det fremgår imidlertid av tilsynsrapporten at de to avvikene bygget på mye av det samme, det ble blant annet fremhevet:

- Fristoverskridelser
- Mangelfull dokumentasjon
- Manglende evalueringer
- Rutiner følges ikke
- Internkontroll⁴

² Revisjonen påpeker at dette tilsynet kun omfattet Evje og Hornnes kommune. Dette var før kommunen begynte å samarbeide om barneverntjenester med Iveland og Vennesla.

³ Fylkesmannen i Aust-Agder, *Rapport fra tilsyn med barneverntjenesten i Evje og Hornnes kommune*, hentet fra <https://www.helsetilsynet.no/tilsyn/tilsynsrapporter/aust-agder/2012/evje-og-hornnes-kommune-barneverntjenesten-hjemmeboende-barn-2011/>

Da kontrollutvalget bestilte prosjektplanen for forvaltningsrevisjonen ble det fremhevet som ønskelig at revisjonen så nærmere på hvordan kommunen hadde fulgt opp dette tilsynet, og dette er forhold som vi har sett nærmere på i arbeidet med rapporten.

1.5 Avgrensning

På bakgrunn av problemstillinger skal det forstås at vi i denne rapporten ønsker å ta for oss barneverntjenestens arbeid med meldinger og undersøkelser. Dette innebærer at vi avgrenser oss fra å undersøke hvordan barneverntjenesten jobber med hjelpetiltak i hjemmet og vi vil heller ikke se nærmere på forhold knyttet til omsorgsovertakelse.

Videre har vi avgrenset oss til å se på *henlagte* meldinger og undersøkelser. Vi undersøker om barneverntjenesten klarer å fange opp de som har behov for hjelp og om det iverksettes tiltak ovenfor de barn og unge som har behov for det. Revisjonen vil imidlertid presisere at barneverntjenestens saksbehandling skal være den samme uavhengig av om undersøkelsen konkluderer med henleggelse eller vedtak om tiltak.

Tidsmessig har vi valgt å avgrense undersøkelsen til å gjelde den siste 3-års perioden, det vil si årene 2015-2018. I 2015 ble barneverntjenestene i Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla slått sammen til en interkommunal barneverntjeneste, *Midt-Agder barneverntjeneste*.

2 METODE

I de påfølgende avsnitt redegjøres det for metoden som har blitt benyttet for å samle inn rapportens datamateriale.

I RSK 001 anbefales det å bruke flere metoder for å samle inn data (triangulering). Dette innebærer at de undersøkte forholdene studeres fra flere synsvinkler, at ulike metoder benyttes og at det hentes inn informasjon fra flere kilder. Dette reduserer faren for at det som beskrives ikke gir oss et fullstendig bilde av situasjonen, og bidrar således til å styrke validiteten i datamaterialet. I denne forvaltningsrevisjonsrapporten har vi benyttet oss av både kvalitativ og kvantitativ metode.

2.1 Dokumentgjennomgang

Revisjonen har i arbeidet med denne rapporten gjennomgått en rekke ulike dokumenter:

- Vi har undersøkt sentrale dokumenter som er utarbeidet av kommunen og Midt-Agder barneverntjeneste. Planverk, retningslinjer og rutiner for barneverntjenestens arbeid har vært vesentlig.
- Vi har gjennomgått ulike nasjonale veiledere og retningslinjer som er utarbeidet av blant annet av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).
- Videre har vi satt oss inn i relevant forskning på området og undersøkt tidligere studier som er gjort på barnevern.

2.2 Gjennomgang av saksmapper

Rapportens problemstillinger har hovedsakelig blitt belyst ved gjennomgang av et utvalg enkeltsaker.

Ved prosjektets oppstart fikk revisjonen tilgang til barneverntjenestens saksbehandlingssystem, *Visma Familia*. Herfra hentet vi ut en oversikt over innkommende bekymringsmeldinger og gjennomførte undersøkelser for årene 2015-2018. Vi har ved hjelp av denne oversikten valgt ut tilfeldige saker som vi har gjennomgått nærmere. Revisjonen har altså ikke gjennomgått alle barnevernssaker i den gitte perioden, men vi vurderer at utvalget er tilstrekkelig for å kunne gi en vurdering av barneverntjenestens behandling av meldinger og undersøkelser. Vi har gjennomgått halvparten av de henlagte bekymringsmeldingene i perioden og gjennomgått 50 henlagte undersøkelsessaker for Evje og Hornnes kommune.

I forkant av mappegjennomgangen utarbeidet vi et skjema med ulike momenter som vi ønsket å undersøke i de enkelte sakene. Skjemaet ble laget med utgangspunkt i lovverket, barneverntjenestens egne saksbehandlingsrutiner samt saksbehandlingsrundskrivet utarbeidet av departementet. Vi valgte i tillegg å opprette egne kategorier for å systematisere og kartlegge årsaken til at sakene ble besluttet henlagt av barneverntjenesten. Det bemerkes at de valgte kategoriene ikke er offisielle kategorier som benyttes av Midt-Agder barneverntjeneste. Kategoriene er utarbeidet av oss for å

forsøke å gi et best mulig bilde av hva som er bakgrunnen for at saker henlegges av barnevernet.

I rapporten beskriver vi både god praksis og mangler ved barneverntjenestens arbeid. Manglene vil få større plass enn beskrivelsen av god praksis da mangler ved barneverntjenestens arbeid vil kunne få konsekvenser for barn og foreldre. Sakene vi har gjennomgått har vært svært ulike, i rapporten beskriver vi hovedsakelig forhold som ikke fremstår som enkelttilfeller.

Barnevernssakene er underlagt taushetsplikt og dette gir noen begrensninger når vi skal presentere våre funn. For å sikre barnas/familienes anonymitet har vi gitt generelle eksempler og foretatt omskrivninger der det har vært behov for det.

2.3 Intervjuer/samtaler

Revisjonen har hatt samtaler med personer i Evje og Hornnes kommune, Vennesla kommune og Midt-Agder barneverntjeneste.

- Vi hadde oppstartsmøte med konstituert rådmann og rådgiver for oppvekst i Evje og Hornnes kommune.
- Videre har vi hatt møter med barnevernleder og enhetsleder for barn og familie i Vennesla kommune.
- Vi har vi også hatt samtaler sekretær i barneverntjenesten, som blant annet har ansvar for fakturering, og økonomisjefen i Evje og Hornnes kommune.

Samtalene har gitt relevant informasjon om sentrale forhold ved Midt-Agder barneverntjeneste, samtidig som de har bidratt til å bedre forståelsen av de funn som vi har gjort ved saks- og økonomigjennomgang.

I tillegg har vi også hatt kontakt med barneverntjenesten og administrasjonen i Evje og Hornnes via mail/telefon underveis i prosjektet for å avklare ulike spørsmål.

2.4 Statistikk

I undersøkelsen har vi benyttet oss av statistikk. Vi har hentet ut statistikk fra barneverntjenestens egne rapporteringer og saksbehandlingssystem, KOSTRA og Bufdir for å belyse utviklingen i bekymringsmeldinger, undersøkelser og ressursituasjonen i barnevernet.

2.5 Regnskapsinformasjon

Vi har også benyttet oss av regnskapsinformasjon. Vi har foretatt en vurdering av bokføringer i regnskapet til Vennesla kommune og i Evje og Hornnes kommune, for å kunne ta stilling til kostnadsallokeringen i samarbeidet.

3 REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse på de krav, normer og/eller standarder som forvaltningsrevisjonsobjektet skal vurderes i forhold til. Revisjonskriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autorative kilder innenfor det reviderte området. Aktuelle revisjonskriterier kan være:

- Lover, forskrifter, forarbeider og rettspraksis
- Statlige føringer, veiledere og lignende
- Politiske vedtak, mål og føringer
- Administrative retningslinjer, mål og føringer
- Anerkjent teori og forskning på feltet

Revisjonskriteriene danner grunnlaget for å vurdere om det foreligger avvik eller svakheter på det reviderte området⁵. I det følgende presenteres revisjonskriterier som er relevante for å undersøke Midt-Agder barneverntjeneste.

3.1 Prinsipper for barnevernets arbeid

Historisk sett har det vært tre overordnede prinsipper som danner grunnlaget for barnevernets arbeid; *prinsippet om barnets beste, det biologiske prinsipp og det mildeste effektive inngreps prinsipp*. De senere årene har imidlertid barns medvirkning og innflytelse blitt et stadig viktigere hensyn⁶.

Barnets beste

Hensynet til *barnets beste* fremstår som et grunnleggende prinsipp for barnevernets arbeid. Barnevernet skal alltid vurdere om handlinger og avgjørelser vil være til det beste for barnet. Dette fremgår blant annet av Grunnloven § 104, FNs barnekonvensjon artikkel 3 og barnevernloven § 4-1.

Hva som ligger i betydningen av begrepet barnets beste, er ikke entydig. Begrepet er i stadig utvikling og styres blant annet av nyere forskning og endringer i kulturelle normer. Av Bufdir sitt saksbehandlingsrundskriv fremgår det

(...) at hva som er barnets beste skal baseres på følgende faglige hensyn: biologiske bånd, tilknytnings- og relasjonskvalitet (eller omsorgsevne) mildeste effektive inngrep, barnets medvirkning⁷.

Barns rett til medvirkning og innflytelse

Videre er barns rett til medvirkning et sentralt hensyn. Barnets rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv fremgår blant annet av grunnloven, barnekonvensjonen og barnevernloven.

Av barnevernloven § 1-6 fremgår det at alle barn som er i stand til å danne egne synspunkt, skal gis rett til å medvirke i forhold som gjelder dem selv. Barnets syns-

⁵ NKRF, *Veileder i forvaltningsrevisjon*, s.49. Hentet fra http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

⁶ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*. hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#1>

⁷ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#1>

punkt skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet. Ifølge saksbehandlingsrundskrivet gjelder retten til medvirkning i hele prosessen og for alle forhold som vedrører barnet.

Ifølge barnevernloven § 6-3a og § 7-19 skal det fremgå av vedtaket hva som er barnets synspunkt og hvilken vekt barnets mening tillegges, samt hvordan barnets beste er vurdert.

Mildeste effektive inngrep

Det fremgår av barnevernloven at barnevernet ikke skal anvende mer inngripende tiltak enn nødvendig. Dersom det er grunnlag for tiltak, skal barnevernet alltid vurdere om et mindre inngripende tiltak vil være til barnets beste. Dette går blant annet frem av barnevernloven § 4-12 annet ledd der det skal vurderes om hjelpetiltak kan bidra til å skape en forsvarlig omsorgssituasjon, før det kan fattes vedtak om omsorgsovertakelse. Prinsippet kommer også til syne i § 4-3 ved at undersøkelser ikke skal være mer omfattende enn det meldingen tilsier. Dette skal imidlertid ikke være til hinder for at barnevernet iverksetter inngripende tiltak når dette er nødvendig; barneverntjenesten skal sikre at barn får rett hjelp til rett tid og at de har en forsvarlig omsorgssituasjon⁸.

Biologiske bånd

I barnekonvensjonens artikkel 9 fremgår det at «... et barn ikke skal skilles fra sine foreldre med mindre kompetente myndigheter har besluttet at det er nødvendig av hensyn til barnets beste⁹». Det biologiske båndet omtales ikke direkte i barnevernloven, men det fremgår av saksbehandlingsrundskrivet at lovens utgangspunkt er at det normalt sett vil være til barnets beste å vokse opp sammen med sine foreldre. I barnevernloven § 4-4 kommer dette prinsippet til syne, her fremgår det blant annet at barnevernet skal, så langt det lar seg gjøre, benytte tiltak i hjemmet for å bidra til positiv endring hos barnet eller familien. Vilkårene for å plassere et barn utenfor hjemmet er strenge, og tilbakeføring skal normalt sett skje når foreldrene kan gi forsvarlig omsorg. Når barnevernet skal vurdere hva som er barnets beste, vil det biologiske båndet være viktig.

3.2 Lover og forskrifter

Det er flere lover som er styrende for barneverntjenestens arbeid. I det følgende gjøres det rede for relevante lover og forskrifter for forvaltningsrevisjonsprosjektet.

3.2.1 Forvaltningsloven

Forvaltningsloven inneholder saksbehandlingsregler for alle forvaltningsorganer, også for barneverntjenesten. I barnevernloven § 6-1 første ledd klargjøres forholdet mellom forvaltningsloven og barnevernloven; forvaltningsloven gjelder med de særregler som er gitt i barnevernloven.

⁸ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#1>

⁹ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#1>

Veiledningsplikt

Forvaltningsorganer har en alminnelig veiledningsplikt innenfor sitt saksområde, jf. § 11. Formålet med veiledningen er å gi parter og andre interesserte tilstrekkelig informasjon slik at de kan ivareta sine interesser på en best mulig måte. Omfanget av veiledningsplikten må tilpasses det enkelte forvaltningsorgan.

Saksbehandlingstid

Ifølge forvaltningsloven § 11a skal forvaltningsorganet forberede og avgjøre saken uten ubegrunnet opphold. Dersom det forventes at det vil ta lang tid før henvendelsen kan besvares, skal det så snart som mulig gis et foreløpig svar der det redegjøres for årsaken til dette og når vedkommende kan forvente et svar. Det er dermed ikke gitt konkrete saksbehandlingsfrister i forvaltningsloven, men kun et skjønnsmessig uttrykk for tiden som skal brukes på behandlingen av saken.

Konkrete frister for saksbehandlingen av mottatte meldinger og undersøkelser er gitt i barnevernloven, jf. kapittel 3.2.2.

Nedtegning av opplysninger

Det følger av fvl. § 11 d. annet ledd at forvaltningen så vidt mulig skal nedtegne eller protokollere nye opplysninger eller anførsler som en part kommer med ved muntlige forhandlinger, konferanser eller telefonsamtaler.

Utredningsplikt

Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. lovens § 17 første ledd. Utredningsplikten stiller krav til at forvaltningsorganet utreder både faktiske forhold og rettslige sider ved saken.

Enkeltvedtak

Avgjørelser som gjelder ytelser og tjenester etter barnevernloven regnes som et enkeltvedtak, jf. bvl. § 6-1 annet ledd.

Forvaltningsloven stiller krav til utforming og innhold i et enkeltvedtak. Vedtaket skal som hovedregel være skriftlig, jf. § 23. Hovedregelen er at forvaltningsorganet skal begrunne enkeltvedtaket og begrunnelsen skal gis samtidig som vedtaket treffes jf. § 24 første ledd. Det fremgår av § 25 første ledd at det i begrunnelsen skal vises til de regler som vedtaket bygger på, med mindre parten kjenner reglene. Videre skal de faktiske forhold som vedtaket bygger på nevnes, eventuelt henvises til tidligere framstilling, jf. § 25 annet ledd. Hovedhensyn som har vært avgjørende ved kommunens bruk av skjønn bør nevnes ifølge bestemmelsens tredje ledd.

Forvaltningsorganet skal ifølge § 27 første ledd første punktum underrette partene om vedtaket så snart som mulig. Begrunnelsen bør ifølge § 27 annet ledd første punktum gjengis i underretningen om vedtaket. Etter bestemmelsens tredje ledd første punktum skal underretningen gi opplysninger om klageadgang, klagefrister, klageinstans og nærmere fremgangsmåte ved klage, samt om retten til å se sakens dokumenter jf. fvl. § 18.

Klage

Et enkeltvedtak kan påklages av en part eller en annen med rettslig klageinteresse i saken, jf. § 28 første ledd. Klagen vil først behandles i det organet som fattet det på-

klagede vedtaket. Ved behandlingen i dette organet, underinstansen, kan vedtaket oppheves, endres eller opprettholdes jf. forvaltningsloven § 33. Dersom underinstansen opprettholder vedtaket skal vedtaket sendes til klageinstansen, som kan foreta en ny og selvstendig vurdering av saken¹⁰. Videre følger det av fvl. § 29 at klage må fremsettes innen 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket kom fram til vedkommende part.

3.2.2 Barnevernloven

Barnevernets arbeid er regulert av barnevernloven med tilhørende forskrifter.

Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår, jf. bvl. §1-1.

I denne rapporten undersøker vi prosessen fra barnevernet mottar en melding om bekymring til barneverntjenesten eventuelt undersøker saken og vurderer om det er behov for tiltak fra barnevernet.

Krav til forsvarlighet

Av barnevernloven § 1-4 fremgår det at "tjenester og tiltak etter denne loven skal være forsvarlige". Forsvarlighetskravet ble lovfestet ved endringer i barnevernloven i 2014:

Forsvarlighetskravet innebærer at tjenestene må holde tilfredsstillende kvalitet, ytes i tide og i et tilstrekkelig omfang. Det handler blant annet om hva som er god barnevernfaglig praksis, som igjen bygger på oppdatert kunnskap og allmenngyldige samfunnsetiske normer. Forsvarlighetskravet vil med andre ord endre seg over tid i takt med utvikling av ny kunnskap og kompetanse¹¹.

Dette var et viktig bidrag for å styrke kvaliteten i barneverntjenestens arbeid, og kommunene må i større grad kunne dokumentere at tjenesten er i tråd med lovens bestemmelser.

Barnets rett til medvirkning

Barnevernloven § 1-6 gir alle barn som er i stand til å danne egne synspunkt rett til å medvirke i forhold som vedrører barnet. Barneverntjenesten skal sikre at barnet får tilstrekkelig og tilpasset informasjon, og det skal tilrettelegges for at barnet får uttrykket sine synspunkt. Det fremgår videre at barnet skal bli lyttet til og at barnets synspunkter skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Hensynet til barnets beste

Barnevernlovens kapittel 4 innleder med § 4-1 *Hensynet til barnets beste*. Det fremgår av denne paragrafen at barnevernet skal legge avgjørende vekt på å finne tiltak som er til det beste for barnet.

¹⁰ Grimstad & Halvorsen, *Forvaltningsloven i kommunene*, s. 459

¹¹ Prop. 106.L (2012-2013), *Endringer i barnevernloven*, s.48, hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/7d0ea1b89cc54939b17e69a20d5f7b48/no/pdfs/prp201220130106000dddpdfs.pdf>

Kommunens oppgaver

Kommunen skal følge nøye med i de forhold barn lever under, og barneverntjenesten har spesielt ansvar for å avdekke omsorgssvikt, adferds-, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås. Kommunen skal utføre de oppgaver som ikke er lagt til et statlig organ, og barneverntjenesten har ifølge § 2-1 femte ledd ansvar for følgende:

- gi råd og veiledning
- treffe vedtak i henhold til loven
- forberede saker for behandling i fylkesnemnda
- iverksette og følge opp tiltak

Det fremgår av § 2-1 annet ledd, at kommunen skal ha en internkontroll for å sikre at oppgavene utøves i samsvar med loven. Internkontroll betyr i denne sammenheng «systematiske tiltak som skal sikre at barneverntjenestens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester».

Forskrift om internkontroll etter barnevernloven gir nærmere bestemmelser om innholdet i internkontrollen. Omfang og utforming skal tilpasses den enkelte barneverntjeneste, men kommunen skal som minimum kunne:

- a) *beskrive hvordan barneverntjenesten er organisert, samt barneverntjenestens hovedoppgaver og mål, herunder mål for forbedringsarbeidet. Det skal klart fremgå hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt,*
- b) *sikre at arbeidstakerne har tilgang til og kunnskap om aktuelle lover og forskrifter som gjelder for barneverntjenesten,*
- c) *sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor fagområdet, samt om barneverntjenestens internkontroll,*
- d) *sørge for at arbeidstakerne og oppdragstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes,*
- e) *gjøre bruk av erfaringer fra barn og foreldre til forbedring av barneverntjenesten,*
- f) *skaffe oversikt over områder i barneverntjenesten hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav,*
- g) *utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instruksjoner, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av barnevernlovgivningen,*
- h) *foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring i barneverntjenesten, jf. forskrift om internkontroll § 4.*

Kommunens økonomiske ansvar for barneverntjenesten

Av § 9-1 første ledd fremgår det at den enkelte kommune skal sørge for de bevilgninger som er nødvendige for at kommunen skal kunne yte tjenester og tiltak etter barnevernloven.

Kostnader som omfatter tjenesten og tiltak skal dekkes av den kommunen som er ansvarlig for å yte tjenesten eller iverksette tiltaket¹², jf. barnevernloven § 9-1 annet ledd.

Meldinger til barneverntjenesten

For at barneverntjenesten skal ha mulighet til å hjelpe barn og unge til rett tid, er de avhengig av informasjon fra andre. Både privatpersoner og offentlige instanser kan melde fra til barnevernet dersom de er bekymret for et barn. Opplysningsplikten gjelder også for den kommunale barneverntjenesten dersom en familie flytter til en annen kommune.

Bekymringen kan overleveres skriftlig eller muntlig, over telefon eller ved personlig fremmøte. Meldinger fremsatt av privatpersoner kan være anonyme.

Offentlige instanser, som for eksempel skole, barnehage og helsepersonell, har plikt til å varsle barnevernet i følgende tilfeller:

- a) *når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt,*
- b) *når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling, eller at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring*
- c) *når et barn viser alvorlige atferdsvansker i form av alvorlig eller gjentatt kriminalitet, misbruk av rusmidler eller annen from for utpreget normløs atferd,*
- d) *når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel, jf. bvl. § 6-4 første ledd.*

Opplysningsplikten er begrenset til de mer alvorlige tilfellene, det at et barn ikke lever under optimale forhold – vil ikke være nok til å utløse opplysningsplikten¹³.

Barneverntjenesten skal snarest, og senest innen en uke, gjennomgå innkomne meldinger og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelse etter § 4-3, jf. § 4.2 første ledd.

Dersom meldingen henlegges uten videre undersøkelse, skal barneverntjenesten begrunne dette skriftlig. Barneverntjenestens beslutning om å henlegge en bekymringsmelding kan ikke påklages, da dette ikke er et enkeltvedtak¹⁴.

Tilbakemelding til melder

Barneverntjenesten skal gi tilbakemelding til den som har sendt bekymringsmeldingen, om at meldingen er mottatt. Tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker, jf. § 6-7a første ledd. En slik tilbakemelding kan unnlates dersom meldingen er åpenbart grunnløs eller i andre tilfeller der særlige hensyn taler mot å gi tilbakemelding.

¹² Evje og Hornnes deltar i et interkommunalt samarbeid om barneverntjenester der vertskommunen er delegert myndighet til å yte tjenesten og iverksette tiltak på vegne av samarbeidskommunene. Hvordan kostnadene fordeles mellom de tre kommunene fremgår av «Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla».

¹³ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#83>

¹⁴ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#87>

Dersom meldingen er fremsatt av en offentlig instans, skal tilbakemeldingen også inneholde informasjon om det er iverksatt videre undersøkelse, jf. § 6-7a annet ledd.

Undersøkelser

Dersom det ved meldingsavklaring blir vurdert at det er behov for videre undersøkelse, skal denne gjennomføres snarest og vanligvis innen tre måneder. I særlige tilfeller kan fristen forlenges til seks måneder, jf. § 6-9. Etter § 4-3 første ledd er det tilstrekkelig at barnevernet har *rimelig grunn* til å anta at barnet har behov for tiltak etter loven for at det skal opprettes en undersøkelsessak.

Når barneverntjenesten har besluttet å starte opp en undersøkelse, innkaller saksbehandler foreldre eller andre voksenpersoner til samtale eller sender ut varsel om hjemmebesøk for å informere om bakgrunnen for undersøkelsen og veien videre. Foreldre, eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg en slik undersøkelse, men det understrekes i § 4-3 annet ledd at undersøkelsen skal gjennomføres slik at den minst mulig skader noen som den berører og undersøkelsen skal ikke være mer omfattende enn nødvendig. Hensikten med undersøkelsen er å kartlegge barnets hjelpe- og omsorgsbehov og gi barneverntjenesten grunnlag for å kunne vurdere om det er behov for tiltak etter barnevernloven.

I tråd med forvaltningsloven § 17, må barneverntjenesten påse at saken er tilstrekkelig belyst før det fattes et vedtak i saken. I undersøkelsesperioden har barneverntjenesten mulighet til å foreta hjemmebesøk, ha samtaler med barn og foresatte og hente inn informasjon fra instanser som kjenner barnet og barnets familie. Barnevernet har også anledning til å engasjere en sakkyndig og kan i særlige tilfeller kreve at barnet undersøkes på sykehus eller ved annen relevant institusjon. Det er viktig at barneverntjenesten i tilstrekkelig grad dokumenterer det som er av betydning for saken.

Slik det fremgår av barnevernloven § 1-6 vedrørende barns rett til medvirkning, skal barneverntjenesten alltid snakke med barnet – dette med mindre hensynet til barnets beste tilsier noe annet¹⁵. Det fremgår videre av § 6-3 at barn som har fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne egne synspunkt, skal informeres og gis anledning til å uttale seg i en sak hvor han eller hun berøres. Det skal fremgå av vedtaket hva som er barnets synspunkt samt hvilken vekt barnets mening er tillagt, jf. 6-3a.

Undersøkelsen kan konkludere med henleggelse på bakgrunn av at vilkårene ikke er til stede for å sette inn tiltak etter kapittel 4, det kan settes frem vedtak om hjelpetiltak etter § 4-4 eller det kan oversendes forslag om vedtak til fylkesnemnda etter § 4-12. Barneverntjenestens arbeid med undersøkelsen skal dokumenteres i et enkeltvedtak. Dette gjelder uavhengig av undersøkelsens konklusjon, jf. bvl. § 4-3 sjette ledd. Forvaltningsloven stiller krav til utforming og innhold i et enkeltvedtak, se punkt. 3.2.1. I tillegg stiller barnevernloven § 6-3a spesielle krav til begrunnelsen for vedtak fra kommunale barneverntjenester. Som allerede nevnt i avsnittet over, skal det fremgå av vedtaket hva som er barnets synspunkt og hvilken vekt barnets mening er tillagt. Videre skal det fremgå hvordan barnets beste er vurdert, jf. bvl § 6-3a annet punktum.

¹⁵ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#93>

Dersom undersøkelsen henlegges som følge av at familien ikke ønsker hjelpetiltak¹⁶, kan barneverntjenesten henlegge saken med bekymring. Barneverntjenesten kan i slike tilfeller gjenåpne saken etter seks måneder uten at det kommer inn en ny bekymringsmelding¹⁷.

Som nevnt under avsnittet om meldinger, skal barneverntjenesten gi tilbakemelding til melder om at meldingen er mottatt. Dersom meldingen er fremsatt av en offentlig instans, skal den også inneholde opplysninger hvorvidt det har blitt opprettet en undersøkelsessak. Det fremgår videre av § 6-7a tredje ledd at dersom det er åpnet en undersøkelsessak, skal barneverntjenesten gi en ny tilbakemelding til offentlig melder når undersøkelsen er gjennomført. Tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker og opplyse om det iverksettes tiltak for barnet/familien. Barneverntjenesten kan gi opplysninger om hvilke tiltak som eventuelt iverksettes dersom det er nødvendig at melder har kjennskap til dette av hensyn til sin videre oppfølging av barnet, jf. § 6-7a fjerde ledd.

Taushetsplikt

Enhver som utfører tjenester etter barnevernloven har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Taushetsplikten omfatter også fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerskap, yrke, bopel med videre, jf. barnevernloven § 6-7 annet ledd. Dersom den som har krav på taushet samtykker til at opplysningene kan gjøres kjent for andre, oppheves taushetsplikten så langt samtykke gjelder, jf. forvaltningsloven § 13a nr.1.

Barneverntjenestens adgang til å gi opplysninger til andre forvaltningsorgan fremgår av forvaltningsloven og barnevernloven § 6-7 tredje ledd:

Opplysninger til andre forvaltningsorganer, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6, kan bare gis når dette er nødvendig for å fremme barneverntjenestens, institusjonenes, senteret for foreldre og barns eller omsorgssenteret for mindreåriges oppgaver, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse.

3.2.3 Kommuneloven

Det følger av kommunelovens § 23 første ledd at administrasjonssjefen er øverste leder for den samlede kommunale administrasjon, med de unntak som følger av lov, og innenfor de rammer som settes av kommunestyret.

Administrasjonssjefen skal ifølge bestemmelsens annet ledd annet punktum sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. I dette ligger det at administrasjonssjefen har det overordnede ansvaret for at kommunen har etablert et vel fungerende internkontrollsystem, og rådmannen har dermed et selvstendig lovfestet ansvar for internkontroll med administrasjonen i kommunen.

¹⁶ Hjelpetiltak etter barnevernloven § 4-4 skal som hovedregel være frivillige.

¹⁷ Bufdir, *Sakbehandlingsrundskrivet*, <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#97>

3.2.4 Arkivloven og forskrift om offentlige arkiv

Kommunen har ifølge lov om arkiv § 6 plikt til å holde arkiv. Ifølge bestemmelsen skal arkivet være ordnet og innrettet for å sikre dokumenter som informasjonskilder for sanntid og ettertid.

Samtlige dokumenter som kommer inn under definisjonen av arkiv i arkivlovens § 2 og som ikke omfattes av arkivbegrensning etter forskrift om offentlige arkiv § 14, skal arkiveres. I arkivloven § 2 defineres arkiv som dokumenter som blir til som ledd i en virksomhet.

3.3 Kommunale avtaler, retningslinjer og rutiner

I tillegg til lovverket som er beskrevet i tidligere avsnitt, vil også kommunale avtaler og retningslinjer være sentrale når vi skal se nærmere på Midt-Agder barneverntjeneste.

3.3.1 Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla

Fra 01.01.15 har kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla samarbeidet om barneverntjenester. «Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla» regulerer samarbeidet. Vennesla er vertskommune, mens Evje og Hornnes og Iveland er samarbeidskommuner.

Samarbeidet skal utføre de oppgavene kommunen har i forhold til lov om barneverntjenester, og samarbeidets formål er å skape en god barneverntjeneste til innbyggerne i de tre kommunene.

Samarbeidskommunene har delegert beslutningsfullmakt innen barnevernområdet til barnevernleder. Delegasjonen omfatter enkeltsaker uten prinsipiell betydning. Videre fremgår det av samarbeidsavtalen at administrative forhold for øvrig delegeres til rådmannen i vertskommunen.

Når det gjelder økonomi står det følgende i samarbeidsavtalen:

1. *Kostnadene fordeles etter tjeneste 1902 og 2441 (i henhold til Vennesla kommunes kontoplan; kuratorkostander) etter relativt andel innbyggere 0-17 år 01.01 hvert år.*
2. *Utgifter til barneverntiltak i og utenfor hjemmet knyttet til det enkelte barn (funksjon 251,252) belastes den kommunen barnet er hjemmehørende i og er ikke gjenstand for fordeling.*
3. *Videre får hver kommune et påslag for kjøp av tjenester. Påslaget indeksreguleres årlig i tråd med deflator brukt i revidert statsbudsjett 01.01.*

Videre fremgår det at det skal lages en felles måneds- og årsrapport for samarbeidet.

3.3.2 Retningslinjer for rapportering fra barneverntjenesten

Det er laget retningslinjer for rapportering fra barneverntjenesten til Evje og Hornnes kommune. Disse omhandler hvordan barneverntjenesten skal rapportere på økonomi, samt at barneverntjenesten skal rapportere om utvikling i saksmengde og andre relevante forhold i måneds- og årsrapporter.

3.3.3 Rutinehåndbok for Midt-Agder barneverntjeneste

Midt-Agder barneverntjeneste har utarbeidet en egen rutinehåndbok. Revisjonen har fått informasjon om at håndboken oppdateres fortløpende med hensyn til endringer i lovverket. Rutinehåndboken inneholder blant annet følgende:

- Organisering av Midt-Agder barneverntjeneste
- Overordnet mål og verdigrunnlag
- Barneverntjenestens internkontroll
- Administrative rutiner
- Saksbehandlingsrutiner

Alle ansatte har plikt til å rapportere avvik fra myndighetskrav og interne kvalitetskrav som er beskrevet i rutinehåndboka.

3.4 Helsetilsynets rapport - *Det å reise vasker øynene*

Rapporten «Det å reise vasker øynene – gjennomgang av 106 barnevernsaker» ble publisert i desember 2018. Statens helsetilsyn hadde fått i oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet om å gjennomgå et utvalg barnevernssaker som hadde ført til akuttiltak eller omsorgsovertakelse. I rapporten har Statens helsetilsyn gjennomgått barneverntjenestenes og fylkesnemndenes arbeid med 106 barn fra ulike deler av landet¹⁸ og sett nærmere på kvaliteten i arbeidet.

Overordnet viser rapporten følgende:

Vi finner stor grad av variasjon når vi vurderer om barneverntjenestens arbeid er i tråd med god praksis. Det er saker som viser god praksis hvor det fremgår tydelig at barnets beste er i sentrum gjennom hele prosessen, og at barneverntjenesten gjør god bruk av sin kompetanse til å vurdere barnets og familiens behov. Andre saker, og mange saker, viser store mangler når det gjelder faglige vurderinger og tydelighet i beslutninger¹⁹.

I Helsetilsynets gjennomgang har de undersøkt prosessen fra det kommer inn melding om bekymring til det fattes vedtak i fylkesnemnda. I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har revisjonen avgrenset undersøkelsen til å omhandle meldinger og undersøkelser, og vi gjør derfor rede for sentrale funn knyttet til dette.

¹⁸ I Statens helsetilsyn sin gjennomgang har det ikke blitt plukket ut saker fra Agder.

¹⁹ Statens helsetilsyn, *Det å reise vasker øynene – gjennomgang av 106 barnevernsaker*, s. 5. Hentet fra https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helsetilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernsaker.pdf

For arbeidet med meldinger fremgår det følgende av rapportens sammendrag:

Barneverntjenestene henlegger ikke alvorlige bekymringsmeldinger, men ikke alle meldingenes tema følges opp i tråd med alvoret. Andre instanser rundt barnet som skole, helsestasjon og BUP er sentrale i å avdekke bekymring for barnet. Dette gjelder både som meldere av første melding, men også som viktige meldere av bekymring gjennom hele saksforløpet²⁰.

Når det gjelder barneverntjenestens undersøkelser fremkommer det at de aller fleste undersøkelsene inneholder omfattende informasjon om både barnet og familien. Det gjennomføres samtaler og hentes inn opplysninger fra relevante instanser.

I flere saker er det gjort vurderinger og analyser av all informasjon slik at bekymringstema er godt belyst. I om lag halvparten av undersøkelsen er det mangler knyttet til oppsummering og analyse av den informasjonen som er framkommet i undersøkelsen. Dette fører til at alvorlig informasjon glipper, og ikke leder til hjelpetiltak som er tilpasset barnets og familiens situasjon²¹.

I undersøkelsesperioden er det sentralt å snakke med barnet. Det fremgår at barneverntjenestene i stor grad snakker med barna, men at det de forteller tillegges liten vekt i mange saker. Videre er også andre tjenester og samfunnssektorer viktige for å kunne avdekke bekymring for barn og unge, samt for å kunne gi en god tverrfaglig oppfølging av barnet/familien. Rapporten viser imidlertid at samarbeidet med andre instanser synes å være tilfeldig og uformelt.

²⁰ Statens helsetilsyn, *Det å reise vasker øynene - gjennomgang av 106 barnevernssaker*, s. 6. Hentet fra https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helsetilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernssaker.pdf

²¹ Statens helsetilsyn, *Det å reise vasker øynene - gjennomgang av 106 barnevernssaker*, s. 6. Hentet fra https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helsetilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernssaker.pdf

4 OM BARNEVERNTJENESTEN

I dette kapitlet vil vi se nærmere på Midt-Agder barneverntjeneste. Innledningsvis gjør vi kort rede for ansvarsfordelingen mellom kommune og stat når det gjelder barneverntjenester.

4.1 Ansvarsfordeling i barnevernet

Kommunale og statlige barnevernmyndigheter innehar ulike oppgaver, ansvarsområder og roller²²:

Det kommunale barnevernet

Alle kommuner skal ha en barneverntjeneste som utfører det daglige arbeidet etter barnevernloven. Barneverntjenesten har ansvar for at de barn som oppholder seg i kommunen får den hjelpen de har behov for. Dette innebærer blant annet:

- Gjennomgå bekymringsmeldinger
- Gjennomføre undersøkelser, utredninger og kartlegginger
- Gi råd og veiledning
- Vedtak om frivillige hjelpetiltak
- Midlertidige vedtak i akuttsituasjoner
- Forberede saker for behandling i fylkesnemnda
- Godkjenne og føre tilsyn med fosterhjem
- Iverksette tiltak og følge opp barn som mottar hjelp fra barnevernet

Alle barn og familier har krav på de samme tjenestene uavhengig av hvilken kommune de bor i. For å imøtekomme dette, har flere mindre kommuner i dag valgt å samarbeide om tjenesten gjennom interkommunale samarbeid.

Det statlige barnevernet

Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) består av fem regionale barnevernmyndigheter med en sentral barnevernmyndighet, barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Disse har ansvar for følgende:

Bufetat

- Etablering og drift av institusjon
- Godkjenning av private og kommunale institusjoner
- Bistå barneverntjenestene i kommunen med plassering av barn utenfor hjemmet
- Bistå kommunene med rekruttering og formidling av fosterhjem
- Ansvar for å gi fosterhjem opplæring og veiledning

Bufdir

- Lovtolkninger
- Bestilling og formidling av forskning og kunnskapsoppsummeringer
- Utarbeidelse av faglige veiledere og retningslinjer
- Klageinstans i saker om godkjenning av private og kommunale institusjoner

²² Bufdir, *Organisering og oppgaver*, hentet fra https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Organisering_og_oppgaver/

Fylkesnemnda for barnevern og sosialsaker

Fylkesnemnda for barnevern og sosialsaker er et forvaltningsorgan som har avgjørelsesmyndighet i blant annet omsorgsovertakelsessaker og saker som gjelder tvangsinngrep. Avgjørelser fattet av nemnda kan klages inn for tingretten.

Fylkesmannen

Fylkesmannen plikter å føre tilsyn med barnevernvirksomheten i kommunene. Fylkesmannen skal se til at barneverntjenestene utfører sine oppgaver i tråd med barnevernloven og sørge for at kommunene får råd og veiledning.

Fylkesmannen er også klageinstans for enkeltvedtak fattet etter barnevernloven.

4.2 Midt-Agder barneverntjeneste

Barneverntjenestene i Vennesla, Evje og Hornnes og Iveland ble slått sammen til en felles barneverntjeneste i 2015. Samarbeidet er organisert som et administrativt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 28-1b, hvor Vennesla er vertskommune og Evje og Hornnes og Iveland er samarbeidskommuner. Samarbeidet er regulert gjennom «Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla». Denne er det redegjort for nærmere i kapittel 3.3.1.

Tjenesten har lokaler i Vennesla der alle ansatte har kontorplass. De har i tillegg to kontorer i Evje og Hornnes kommune som de bruker til samtaler. Bakgrunnen for dette er at brukerne fortsatt skal føle at barneverntjenesten er nære, selv om de har inngått et samarbeid med Vennesla og Iveland kommuner.

Barneverntjenesten ledes av barnevernleder og er organisert etter spesialiserte områder:

Mottak- og undersøkelsesgruppen

Denne gruppen har ansvar for alle nye henvendelser/meldinger til barneverntjenesten. Meldinger avklares og det konkluderes enten med henleggelse eller at det iverksettes undersøkelse. Dersom undersøkelsen viser at det er behov for tiltak fra barnevernet, overføres saken videre til tiltaksgruppen eller barn under omsorgsgruppen.

Tiltaksgruppen

Tiltaksgruppen har ansvar for saker der barneverntjenesten har konkludert med at det er nødvendig/tilstrekkelig med tiltak knyttet til barnets/familiens nettverk. Tiltakene kan være rettet mot å bedre/endre foreldrefunksjoner eller de kan være knyttet direkte mot barnets fungering.

Ungdomsgruppen

Ungdomsgruppen har ansvar for ungdom mellom 13-23 år. Gruppen veileder blant annet i forhold til utdanning og arbeid, rus med videre.

BUO gruppen (Barn under omsorg)

Denne gruppen har ansvar for saker hvor barneverntjenesten har overtatt daglig omsorg. Dette innebærer oppfølging av barnet i institusjon eller fosterhjem og oppfølging med foreldre.

De ansatte som jobber i de ulike gruppene jobber med saker fra alle de tre kommunene. I denne rapporten vil vi særlig se nærmere på arbeidet til mottaks- og undersøkelsesgruppen.

Barneverntjenesten har i tillegg en samarbeidsavtale med barnevernvakten i Kristiansand. Barnevernvakten er barnevernets akuttberedskap på kveldstid og helger, og har i hovedoppgave å hjelpe barn og familier i krise. Barnevernvakten skal også bistå kommunene hvis det er behov for akuttplassering på dagtid, avklaring av alvorlige meldinger og utføre kontrolloppdrag i enkeltsaker etter avtale²³.

Bemanning

Ved utgangen av 2018 hadde Midt-Agder barneverntjeneste 25 ansatte fordelt på 22,6 årsverk.

Midt-Agder barneverntjeneste	2015	2016	2017	2018
Årsverk	22,4	22,6	22,6	22,6

Tabell 1: Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste

Det rapporteres til KOSTRA at det er fire saksbehandlere knyttet til Evje og Hornnes kommune. Det er som nevnt ingen faste saksbehandlere som jobber spesielt mot kommunen, alle ansatte i barneverntjenesten kan få tildelt saker i Evje og Hornnes kommune.

Barnevernleder forteller at dagens ressursituasjon oppleves som noe krevende. Siden barnevernssamarbeidet ble etablert har saksmengden økt, men bemanningen har ikke økt tilsvarende. Videre opplyser barnevernleder at antall saker per saksbehandler er høy sammenlignet med andre kommuner. Det presiseres imidlertid at barneverntjenesten har dyktige ansatte som strekker seg langt for at de skal oppfylle lovkrav og holde seg innenfor tidsfristene.

Det fremgår også av barneverntjenestens årsmelding for 2018 at det har vært utfordringer knyttet til bemanningssituasjonen. De hadde da en del sykemeldinger, og barnevernleder forteller at i en periode hadde de et sykefravær på opp mot 20 % for saksbehandlerne. Dette førte til at noen familier måtte vente lengre på å få en saksbehandler eller at familier måtte bytte saksbehandlere oftere enn det som ønskelig.

I tillegg påpekes det i årsmeldingen at Midt-Agder barnevern mistet mange ansatte til barneverntjenesten i Kristiansandregionen løpet av året. Av totalt 25 ansatte sluttet 6 faste ansatte og 2 vikarer. Det fremgår at dette blant annet kan skyldes andre arbeidsoppgaver, kortere reisevei eller andre arbeidsbetingelser²⁴.

Kompetanse

Barnevern er et bredt og komplekst fagfelt hvor det stilles høye krav til kompetanse. Samtidig som kravet til kompetanse er stort, er feltet hele tiden i utvikling med nye metoder, holdninger og trender.

²³ Barnevernvakten, *Hva er barnevernvakten?* Hentet fra <http://barnevernvakten.no/hva-er-barnevernvakten>

²⁴ Midt-Agder barneverntjeneste, *Årsrapport Midt-Agder barnevern 2018*, hentet fra <http://159.171.48.136/einnsynEvje/Dmb/ShowDmbDocument?mId=125&documentTypeId=MI>

Midt-Agder barneverntjeneste har godt kvalifiserte ansatte. Alle ansatte, bortsett fra en, har minimum 3-årig høyskole-/universitetsutdannelse. I tillegg har noen få utdannelse på masternivå, mens noen er under utdannelse på masternivå. Videre opplyser barnevernleder at mange ansatte også har tilleggsutdannelse innen blant annet juss, språk og helse. Internt i barneverntjenesten har de fokus på å kontinuerlige videreutvikle sin kompetanse og holde seg oppdatert på nye krav og føringer som kommer fra departementet.

I 2018 opprettet Fylkesmannen et læringsnettverk der alle barnevernledere i Agder deltar. Hensikten med nettverket er å videreutvikle tjenestene, og det ble besluttet å satse på felles kompetanseheving for alle ansatte med fokus på å sikre relevante områder innenfor forsvarlig saksbehandling i tjenesten.

5 UTVIKLING I BARNEVERNSAKER

I rapportens første problemstilling undersøker vi følgende:

Hvordan har utviklingen i barnevernsaker vært de senere årene?

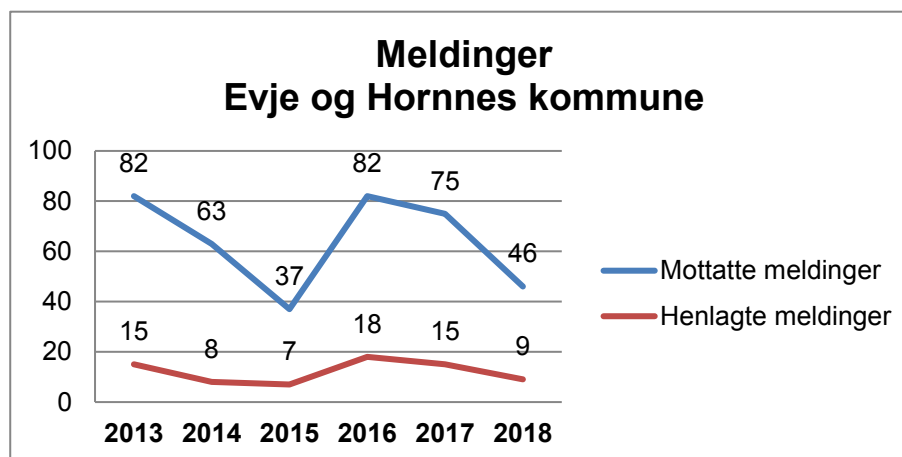
Vi ser nærmere på utviklingen i bekymringsmeldinger og undersøkelser for Evje og Hornnes kommune, Midt-Agder barneverntjeneste og landet for øvrig. Vi kommenterer også utviklingen i ressursituasjonen for barnevernet.

Ifølge SSB hadde Evje og Hornnes kommune 3625 innbyggere i 2018. Av disse var 852 mellom 0-17 år.

5.1 Utvikling i meldinger i Evje og Hornnes kommune og Midt-Agder barneverntjeneste

For at barneverntjenesten skal ha mulighet til å hjelpe barn og unge til rett tid, er de avhengig av informasjon fra andre. Både privatpersoner og offentlige instanser kan melde fra til barnevernet dersom de er bekymret. I tillegg skal kommunale barneverntjenester melde fra dersom man har bekymring for en familie ved flytting fra kommunen.

Når barnevernet mottar en bekymringsmelding, må de gjennomgå meldingen og beslutte om den skal undersøkes nærmere eller henlegges. Figuren nedenfor viser utviklingen i bekymringsmeldinger (mottatte og henlagte i løpet av året) for barn og unge bosatt i Evje og Hornnes kommune i perioden **2013-2018**:

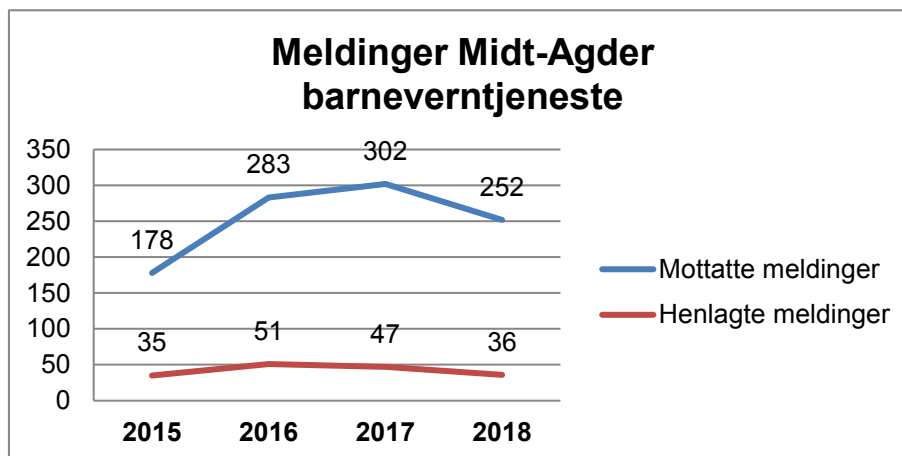
Figuren viser at antall bekymringsmeldinger i Evje og Hornnes kommune har variert noe fra år til år. Da Evje og Hornnes kommune ble slått sammen med Midt-Agder barneverntjeneste i 2015, sank antall mottatte bekymringsmeldinger betydelig. Det fremgår av årsrapporten for 2015 at nedgangen skyldtes en endring i barneverntje-

nestens ansvarsområdet da tjenesten tidligere jobbet med saker som ikke ble ansett som barnevernssaker i Midt-Agder barneverntjeneste²⁵.

De senere årene har det vært en økning i mottatte bekymringsmeldinger, men i 2018 gikk antall bekymringsmeldinger ned etter to år med mange meldinger. På grunn av den relativt store nedgangen har barneverntjenesten selv undersøkt hva som kunne være årsaken til dette. De har for eksempel sett nærmere på samarbeidet med andre instanser; tilbakemeldingen fra andre instanser er at de opplever samarbeidet med barneverntjenesten som godt og at det er lav terskel for å ta kontakt eller eventuelt sende en bekymringsmelding. Dette til tross for at barneverntjenesten har kontor i Vennesla kommune. Barnevernleder opplyser om at antall mottatte bekymringsmeldinger har økt første halvår i 2019, og at de nå ligger på et normalnivå sett i forhold til tidligere år.

Videre viser figuren at antall meldinger som henlegges uten undersøkelse også har variert noe i perioden. Henleggelsesraten har vært fra 13% - 22 %. I rapportens kapittel 6 ser vi nærmere på barneverntjenestens saksbehandling av henlagte bekymringsmeldinger.

Figur 2 viser den samlede utviklingen i bekymringsmeldinger (mottatte og henlagte i løpet av året) for Midt-Agder barneverntjeneste.

Figur 2: Utvikling i meldinger Midt-Agder barneverntjeneste

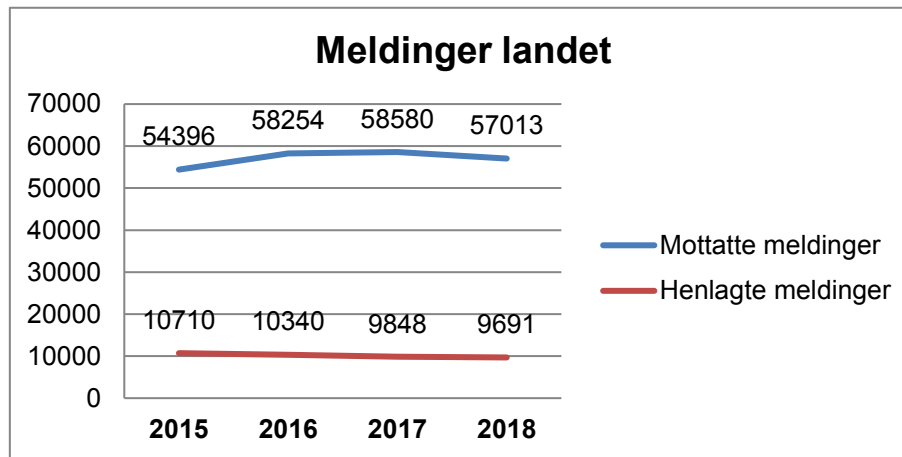
Det har vært en relativt sterk økning i antall mottatte meldinger fra året da Midt-Agder barneverntjeneste ble etablert. I 2018 var det imidlertid en nedgang i antall mottatte meldinger, dette skyldes blant annet den relativt store nedgangen i Evje og Hornnes - men også Vennesla og Iveland mottok færre meldinger dette året.

Videre viser figuren at antall henlagte meldinger varierer noe fra år til år, andelen henleggelse har vært mellom 14 – 20 %.

²⁵ Et eksempel på dette er at barneverntjenesten tidligere ga økonomisk støtte, for eksempel til innkjøp av utstyr til aktiviteter, betalte kontingenter mv. Det var ikke bekymring knyttet til omsorgen, og det ble vurdert at dette var forhold som kunne ivaretas av andre offentlige instanser.

5.1.1 Utvikling i meldinger på landsbasis

Etterspørselen etter barneverntjenester er ulikt fordelt over landet, dette knyttes til ulikheter i befolkningssammensetningen, sosiale forskjeller med videre. Det fremgår imidlertid at barneverntjenestene på landsbasis stadig mottar flere meldinger om bekymring.

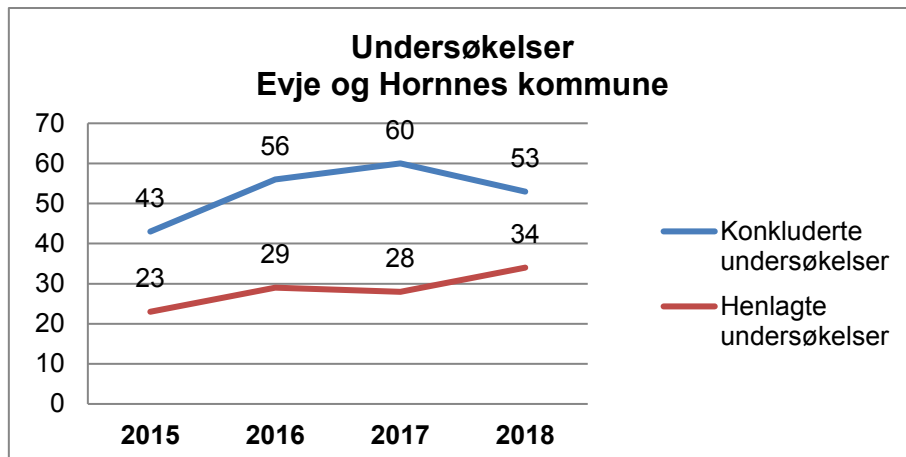
Figur 3: Utvikling i meldinger på landsbasis

Ifølge barnevernsstatistikken fra Bufdir har antallet meldinger økt med 57% fra 2008 til 2017. Figuren viser at det har vært en økning i antall mottatte meldinger også i perioden 2015-2018, med en liten nedgang i 2018. En stor andel meldinger går videre til undersøkelse i barneverntjenesten. I perioden 2015-2018 har henleggelsesraten variert mellom 17% - 20 %²⁶.

5.2 Utvikling i undersøkelser i Evje og Hornnes kommune og Midt-Agder barneverntjeneste

Dersom det ved meldingsavklaring blir vurdert at saken skal undersøkes nærmere, må barnevernet opprette en undersøkelsessak. Figuren nedenfor viser utviklingen i undersøkelser for Evje og Hornnes kommune for perioden **2015 – 2018**. Bakgrunnen for at vi ikke har omtalt årene fra 2013-2015 skyldes at vi ikke har hatt tilgjengelige data for årene før Evje og Hornnes ble en del av Midt-Agder barneverntjeneste. Tallene er hentet fra barneverntjenestens saksbehandlingssystem og viser konkluderte undersøkelser i løpet av året og henlagte undersøkelser i løpet av året. Det må nevnes at en undersøkelse vanligvis skal gjennomføres i løpet av tre måneder, dette innebærer da at en undersøkelse kan starte opp ett år og konkluderes det påfølgende året.

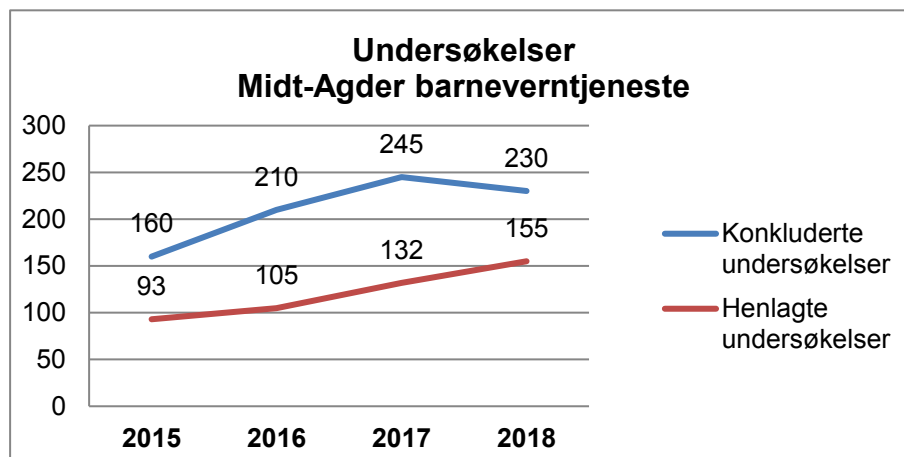
²⁶ Bufdir, *Barnevernsstatistikk*, Hentet fra https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/

Figur 4: Utvikling i undersøkelser Evje og Hornnes

Figuren viser at det har vært et varierende antall undersøkelsessaker de siste årene, dette har sammenheng med antall bekymringsmeldinger som har gått videre til undersøkelse. Terskelen for å starte en undersøkelse skal være lav²⁷, og som vist i forrige avsnitt går en stor del av meldingene videre til undersøkelse.

Etter endt undersøkelse kan barneverntjenesten henlegge saken eller fatte vedtak om hjelpetiltak eller omsorgstiltak. Figuren viser at en relativt stor andel av undersøkelsene avsluttes uten videre tiltak fra barneverntjenesten. I den omtalte perioden har henleggelsesraten variert fra 46 % - 64 %. Det kan være ulike årsaker til at sakene henlegges etter undersøkelsen, hva som kan være bakgrunnen for dette ser vi nærmere på i kapittel 7.

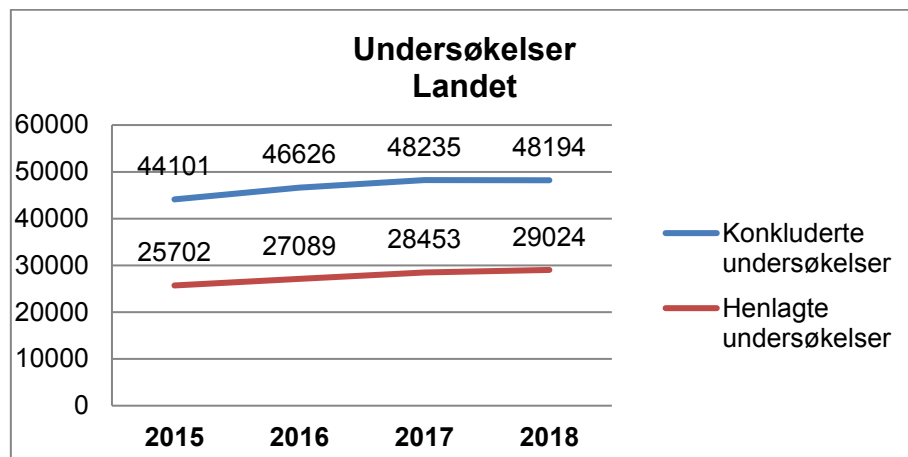
Figuren over viser den samlede utviklingen i undersøkelsessaker for Midt-Agder barneverntjeneste i perioden 2015-2018. Som tidligere nevnt har det vært en økning i antall mottatte meldinger, og det har også vært en økning i antall åpne undersøkelsessaker – dette sett bort fra i 2018. Figuren viser at det også samlet sett er mange undersøkelser som henlegges uten videre tiltak fra barnevernet. I 2015 – 2018 har andelen henlagte undersøkelser variert mellom 50 % - 67 %.

²⁷ Bufdir, *gangen i en barnevernssak*. Hentet fra https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Gangen_i_en_barnevernssak/

5.2.1 Utvikling i undersøkelser på landsbasis

På landsbasis har antallet bekymringsmeldinger økt de senere årene, det samme gjelder for andelen undersøkelsessaker som har blitt åpnet. Ifølge barnevernsstatistikken fra Bufdir fremgår det at det er store fylkesvise forskjeller i antallet barn og unge med undersøkelsessak. Imidlertid har det vært en sterk økning i undersøkelsessaker i alle fylker fra 2003 til 2015.

Figuren nedenfor viser utviklingen i antall gjennomførte undersøkelser i løpet av året og antallet henlagte undersøkelser i løpet av året på landsbasis:

Figur 6: Utvikling i undersøkelser landet

Henleggelsesraten i perioden har forholdt seg relativt stabil, mellom 58% - 60%.

5.3 Bemanningssituasjonen i Evje og Hornnes og Midt-Agder barneverntjeneste

Tabellen nedenfor viser utviklingen i årsverk for barneverntjenesten i Evje og Hornnes for årene 2013-2018. I 2015 ble Evje og Hornnes en del av Midt-Agder barneverntjeneste. Det er ikke lenger noen faste saksbehandlere som jobber mot kommunen, men barnevernleder rapporterer likevel inn årsverk til KOSTRA.

Bemanning Evje og Hornnes	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Årsverk	3,5	4,4	4,3	4,3	4,3	4,3

Tabell 2: Bemanning Evje og Hornnes

Neste tabell viser samlet utvikling i bemanningen for Midt-Agder barneverntjeneste:

Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste	2015	2016	2017	2018
Årsverk	22,4	22,6	22,6	22,6

Tabell 3: Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste

Det fremgår at barneverntjenesten har økt med 0,2 årsverk etter at barnevernssamarbeidet ble etablert.

Av årsrapporten for 2018 står det skrevet at barneverntjenesten har hatt utfordringer i forhold til bemanningssituasjonen. I 2018 hadde de en del sykemeldinger, i tillegg til

at flere ansatte sluttet og fikk jobb i barneverntjenesten for Kristiansandsregionen. Dette førte til at noen familier måtte vente lengre på å få en saksbehandler eller måtte bytte saksbehandlere langt oftere enn det som er ønskelig²⁸.

Videre forteller barnevernleder at de har relativt mange saker per ansatt. Tabellen nedenfor viser hvor mange barn med tiltak og undersøkelser det er per årsverk knyttet til saksbehandling²⁹ i Midt-Agder barneverntjeneste. Tallene er hentet fra Bufdir sin barnevernsstatistikk.

Midt-Agder barneverntjeneste	2015	2016	2017	2018
Antall barn per årsverk	18,6	21	23,5	22,7

Tabell 4: Antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling

Antall barn per årsverk kan si noe om kapasiteten i tjenesten. Ett høyt antall barn med tiltak og undersøkelser per årsverk kan være et uttrykk for høyt arbeidspress. Imidlertid må det presiseres at sakene i barneverntjenesten er veldig forskjellige; noen saker krever mye ressurser, mens andre saker krever mindre ressurser.

5.3.1 Bemanningssituasjonen på landsbasis

Norske barneverntjenester er organisert på ulike måter, og bemanningssituasjonen for tjenestene kan være forskjellig. I tillegg er etterspørselen etter barneverntjenester ulikt fordelt over landet.

Dersom man skal sammenligne bemanningssituasjonen til Midt-Agder barneverntjenesten med andre, vil det være mest naturlig å se nærmere på antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling.

Landet	2015	2016	2017	2018
Antall barn per årsverk	19,8	19,8	19,6	18,7

Tabell 5: Antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling

Tabellen viser at Midt-Agder barneverntjeneste ligger noe over landsgjennomsnittet når det gjelder antall barn per saksbehandler.

5.4 Oppsummering

Revisjonens gjennomgang viser at antall bekymringsmeldinger i Evje og Hornnes kommune har variert noe fra år til år. Siden kommunen gikk inn i barnevernsamarbeidet i 2015 har de samlet sett opplevd en økning i antall mottatte bekymringsmeldinger. Dette er i tråd med utviklingen i Midt-Agder barneverntjeneste og landet for øvrig. I 2018 var det imidlertid en relativt sterk nedgang i innkommende meldinger for Evje og Hornnes, nedgangen var på rett under 40 %. Det er ikke uvanlig at det er svingninger i antall bekymringsmeldinger fra år til år, men når nedgangen er såpass stor kan det være grunnlag for å undersøke hva som kan være bakgrunnen for dette.

²⁸ Midt-Agder barnevern, *Årsrapport for Midt-Agder barnevern 2018*, hentet fra <http://159.171.48.136/einnsynEvje/Dmb/ShowDmbDocument?mId=125&documentTypeld=Ml>

²⁹ Det presiseres imidlertid i statistikken at indikatoren ikke inkluderer tiltaksstillinger, det vil si stillinger knyttet til barneverntiltak i eller utenfor hjemmet. Bakgrunnen for at statistikken kun sier noe saksbehandlingsstillinger er fordi det er svært ulikt hvorvidt tjenesten har personer som er ansatt i tiltaksstillinger eller om de kjøper privat. Saksbehandlerstillinger vil dermed være mer sammenlignbart på tvers av tjenestene.

Barneverntjenesten har selv forsøkt å finne årsaken til nedgangen, uten at de har funnet konkrete svar. Barnevernleder forteller imidlertid at antall mottatte meldinger har økt første halvdel av 2019.

Gjennomgangen viser videre at andelen bekymringsmeldinger som har blitt henlagt uten videre undersøkelse, har vært mellom 13% - 22 %. Dette samsvarer med henleggelsesraten for barnevernssamarbeid og på landsbasis. I rapportens neste kapittel ser revisjonen nærmere på bakgrunnen for at bekymringsmeldinger henlegges, og om meldingene har blitt behandlet i henhold til lovverket og interne retningslinjer.

Antall undersøkelser som gjennomføres fra år til år avhenger av hvor mange bekymringsmeldinger som går videre til undersøkelse. I Evje og Hornnes har det vært en økning i undersøkelsessaker i perioden 2015-2017, men nedgang i 2018. Gjennomgangen viser at en relativt stor andel (46 % - 64 %) undersøkelser henlegges uten videre hjelp og oppfølging fra barnevernet. Dette synes å være i tråd med henleggelsesraten både for Midt-Agder barnevern og landet for øvrig. Det kan være ulike årsaker til at undersøkelser henlegges, det kan skyldes at barneverntjenesten vurderer at det ikke er behov for hjelpetiltak, det kan være at barnet/foreldrene ikke ønsker hjelp eller det kan være grunnet flytting. I kapittel 7 ser vi nærmere på barneverntjenestes arbeid med undersøkelser.

Avslutningsvis i kapitlet har vi sett nærmere på bemanningssituasjonen i barnevernet. Det er ikke lenger noen faste saksbehandlere som jobber mot Evje og Hornnes kommune, men barnevernleder rapporterer at det er 4,3 årsverk tilknyttet kommunen. Videre viser gjennomgangen at bemanningen i Midt-Agder barneverntjeneste har økt med 0,2 årsverk siden barnevernsamarbeidet startet opp. Dersom man sammenligner antall barn pr. saksbehandler ligger Midt-Agder barneverntjeneste noe høyere enn landsgjennomsnittet.

6 MELDINGER TIL BARNEVERNENET

I dette kapitlet vil vi se nærmere på problemstilling 2:

Har barneverntjenesten en tilfredsstillende behandling av meldinger om bekymring?

I kapittel 5 beskrev vi utviklingen i meldinger til barneverntjenesten. I perioden 2013 – 2018 har antall mottatte meldinger variert, det samme gjelder for andelen meldinger hvor det har blitt åpnet undersøkelsessak. I dette kapitlet vil vi se nærmere på hvordan barneverntjenesten behandler bekymringsmeldinger.

Revisjonen har gjennomgått utvalgte bekymringsmeldinger fra perioden 2015 – 2018 som har konkludert med henleggelse uten videre undersøkelse fra barneverntjenesten. Vi vil først belyse hva som er bakgrunnen for at barnevernet henlegger meldinger, og deretter ser vi nærmere på om meldinger har blitt behandlet i henhold til krav i lovverk og barneverntjenestens egne rutiner.

6.1 Eksempler på henlagte meldinger

Revisjonen har gjennomgått halvparten (**24**) av bekymringsmeldingene for Evje og Hornnes kommune som ble henlagt i perioden 2015-2018. Vi har valgt å fordele meldingene på ulike kategorier³⁰ for å beskrive hva som er bakgrunnen for at barneverntjenesten har henlagt meldingene. For å sikre barnas/familiens anonymitet har vi gitt generelle eksempler og foretatt omskrivninger der det har vært behov for det.

I de påfølgende avsnittene vil vi gjøre nærmere rede for tabell 6.

Henlagte meldinger 2015-2018

Årsak	Antall
1 Meldingsavklaring fører til oppklaring av meldt bekymring	6
2 Tillitt til en foresatt	7
3 Flytting/bosatt i annen kommune	6
4 Forholdet faller utenfor barnevernloven	2
5 Melding fremsatt i sjikanerende hensikt	1
6 Henlagt av praktiske årsaker	2

Tabell 6: Henlagte meldinger Evje og Hornnes kommune

Meldingsavklaring fører til oppklaring av meldt bekymring

6 av de henlagte meldingene velger revisjonen å plassere i kategorien som peker i retning av at meldingsavklaring fører til oppklaring av meldt bekymring. Bakgrunnen for at saker plasseres i denne kategorien er at bekymringen ikke anses å være så alvorlig at den gir grunnlag for å opprette undersøkelse etter § 4-3 eller at barnevern-

³⁰ Revisjonen bemerker at de ulike kategoriene er utarbeidet av revisjonen og er ikke kategorier som barneverntjenesten selv operer med ved henleggelse av bekymring. Kategoriene er valgt for å kunne gi en best mulig beskrivelse av hvorfor barneverntjenesten har henlagt saken.

tjenesten allerede har informasjon som bidrar til å oppklare bekymringen. Følgende eksempel illustrerer denne kategorien:

En offentlig instans meldte bekymring vedrørende omsorgssituasjonen i hjemmet. Av meldingsavklaringen fremgår det at barneverntjenesten hadde vært involvert i familien tidligere, og at de fremsatte bekymringene allerede hadde blitt undersøkt. Da den nye bekymringsmeldingen ikke inneholdt nye bekymringer eller ytterligere opplysninger, valgte barneverntjenesten å henlegge meldingen uten videre undersøkelse.

Tillit til en foresatt

Revisjonen velger å plassere **7** meldinger i kategorien hvor det knyttes bekymring til en av de foresattes omsorgsevne, men hvor det ved meldingsavklaring blir vist at barnas omsorgsbehov blir tilstrekkelig ivaretatt av den andre foresatte. Dette er gjerne i tilfeller der de foresatte ikke bor sammen og hvor en av foreldrene har den daglige omsorgen ovenfor barna:

Barneverntjenesten mottok en bekymringsmelding fra politiet vedrørende en for-elder. Bekymringen omhandlet rus hos en far og barneverntjenesten valgte på bakgrunn av meldingens innhold å ta kontakt med mor for å avklare barnets samværsituasjonen. Det fremgår at barnet ikke har samvær med far på grunn av rus. Barneverntjenesten vurderte at mor skjermet barnet tilstrekkelig, og at det ikke var bekymring knyttet til barnets omsorgssituasjon.

Flytting/bosatt i en annen kommune

6 av de gjennomgåtte bekymringsmeldingene har revisjonen valgt å plassere i kategorien som viser til at barnet ikke er bosatt i kommunen. Ifølge barnevernloven § 8-1 er det kommunen der barnet oppholder seg som har ansvaret for barnet. I noen tilfeller mottar barnevernet bekymringer vedrørende barn som ikke er bosatt i kommunen, mens i andre tilfeller flytter familien før gjennomgang og konklusjon er gjennomført. Midt-Agder barneverntjeneste har praksis for å sende bekymringen videre til barneverntjenesten i annen kommune. Det gis følgende eksempel for å illustrere denne kategorien:

Et sykehus meldte bekymring for et barns hjemmesituasjon. Bekymringen omhandlet blant annet rus, psykisk helse og konflikt i hjemmet. Av meldingsavklaringen fremgår det at familien ikke lenger er bosatt i kommunen, og barneverntjenesten må som følge av dette henlegge meldingen. Det fremgår imidlertid av dokumentasjonen i saken at barneverntjenesten oversendte bekymringsmelding til ny bostedskommune.

Forholdet faller utenfor barnevernloven

Barnevernlovens formål er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Ikke alle bekymringer som meldes til barnevernet faller inn under barnevernloven, og revisjonen har valgt å plassere **2** saker i denne kategorien. Nedenfor gis et eksempel på en slik henleggelse:

Politiet meldte fra om en hendelse knyttet til en ungdom i kommunen. Barnevernet kontaktet mor for å få ytterligere opplysninger i saken, og mor bekreftet

at dette var en engangshendelse og at politiet hadde håndtert saken. På bakgrunn av sakens opplysninger vurderte barneverntjenesten at det meldte forholdet ikke var en barnevernssak. Det var ikke bekymring knyttet til barnets omsorgssituasjon, og bekymringsmeldingen ble henlagt som følge av dette.

Fremsatt i sjikanerende hensikt

Gjennomgangen viser videre at **1** melding ble henlagt fordi barneverntjenesten vurderte at den var fremsatt i sjikanerende hensikt:

Barneverntjenesten mottok en anonym bekymringsmelding vedrørende et barn. Barneverntjenesten hadde god kjennskap til familien da det tidligere var kommet inn bekymringsmeldinger som hadde førte til at det ble opprettet undersøkelsessak. Gjennom tidligere undersøkelse kom det frem at det var stor konflikt mellom foreldrene og det var en pågående samværssak. Det som fremkom i ny bekymringsmelding synes å være fremsatt i sjikanerende hensikt, og barneverntjenesten valgte å henlegge saken uten videre undersøkelse.

Henlagt av praktiske årsaker

Videre har **2** av meldingene blitt henlagt av praktiske årsaker. Meldinger som vi har valgt å plassere i denne kategorien er meldinger som har blitt feilregistrerte i saksbehandlingssystemet eller meldinger som har kommet inn på ufødte barn. Barneverntiltak kan som hovedregel treffes ovenfor barn under 18 år, jf. barnevernloven § 1-3 første ledd. Barneverntjenesten kan inngå et samarbeid med foreldrene også før barnet er født, men dette krever samtykke fra mor³¹.

6.2 Saksbehandling av henlagte meldinger

I forbindelse med mappegjennomgangen har vi i tillegg til å undersøke bakgrunnen for at saker ble besluttet henlagt, også valgt å se nærmere på saksbehandlingen av henlagte meldinger. Både i lovverket og i barneverntjenestens rutinehåndbok er det en rekke forhold som skal oppfylles i behandlingen av meldinger.

Tidsfrister

Det fremgår av barnevernloven at barneverntjenesten skal gjennomgå innkommende bekymringsmeldinger så snart som mulig og senest innen en uke, jf. bvl § 4-2. Revisjonens gjennomgang av bekymringsmeldinger viser at barneverntjenesten har konkludert i alle meldinger innenfor lovens frist.

Det er mottaksansvarlig som har ansvar for å motta og avklare meldinger. Dersom det er usikkerhet knyttet til meldingen, drøftes meldingen med barnevernleder. Videre gjennomgås også noen meldinger i det ukentlige møtet med undersøkelsesgruppa. Barnevernleder forteller imidlertid at ved meldinger som helt tydelig faller utenfor barnevernloven og som skal henlegges, vil det kun være mottaksansvarlig som er involvert i henleggelsen.

Ved revisjonens gjennomgang av henlagte bekymringsmeldinger kan vi ikke se dokumentasjon på hvorvidt meldinger har blitt drøftet med andre. Slik dokumentasjonen

³¹ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/>

foreligger i saksbehandlingssystemet fremstår det som om det kun er én person som har vært involvert i beslutningen om å henlegge meldingen uten videre undersøkelse.

Tilbakemelding til melder

Barneverntjenesten skal gi tilbakemelding til melder om at barnevernet har mottatt bekymringen, jf. bvl. § 6-7a. Dersom meldingen er fremsatt av en offentlig melder, skal meldingen også inneholde informasjon om hvorvidt meldingen henlegges eller det åpnes undersøkelsessak. Tilbakemeldingen skal gis innen tre uker. Revisjonens gjennomgang viser at det i stor grad gis tilbakemelding til melder, men at dette ikke foreligger i alle saker. I all hovedsak er tilbakemeldingen gitt innenfor lovens frist.

Av barneverntjenestens interne retningslinjer er det spesifisert at tilbakemeldingen skal gis skriftlig. I enkelte saker er det «huket av» i saksbehandlingssystemet for at tilbakemelding er gitt, uten at det foreligger ytterligere dokumentasjon på hva tilbakemeldingen inneholdt eller når denne ble gitt. Dette kan for eksempel være hvis barneverntjenesten har gitt tilbakemeldingen over telefon eller i et møte.

Begrunnelse

Ved meldingsavklaring skal barneverntjenesten vurdere om meldingen skal undersøkes nærmere eller om den skal henlegges. Det fremgår av bvl. § 4-2 annet ledd at dersom barneverntjenesten beslutter å henlegge meldingen uten videre undersøkelse, skal dette begrunnes skriftlig med faglige vurderinger. Revisjonens gjennomgang av henlagte bekymringsmeldinger fra perioden 2015-2018 viser at det foreligger en slik begrunnelse i alle sakene. I noen saker er dette godt begrunnet, mens i andre saker er begrunnelsen noe begrenset.

6.3 Revisjonens oppsummering og vurdering

Agder Kommunerevisjon IKS har i dette kapitlet gjennomgått utvalgte bekymringsmeldinger for Evje og Hornnes kommune som ble besluttet henlagt i perioden 2015-2018. Hensikten med gjennomgangen var å undersøke om Midt-Agder barneverntjeneste har en tilfredsstillende behandling av meldinger.

Kommunen har ansvar for å forsøke å avdekke omsorgssvikt, adferds-, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås. Det er derfor særlig viktig at barneverntjenesten tar bekymringsmeldinger på alvor og har lav terskel for å opprette undersøkelse. Statistikken viser at det i perioden 2015-2018 ble meldt inn til sammen **240** bekymringer for barn og unge bosatt i Evje og Hornnes kommune. Av disse ble **49** henlagt ved meldingsavklaring.

Bakgrunn for henleggelse av meldinger

Barnevernlovens § 4-3 plikter barneverntjenesten å undersøke bekymringer der det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi tiltak etter loven. Revisjonens systematisering på kategorier viser ulike årsaker til at barneverntjenesten har henlagt meldinger uten å åpne undersøkelsessak.

- En stor andel av meldingene ble henlagt fordi barneverntjenesten vurderte at de ikke ga grunnlag for å åpne en undersøkelsessak. Dette knytter revisjonen opp mot kategoriene «meldingsavklaring fører til oppklaring av meldt bekymring», «til-

litt til en av de foresatte», «forholdet faller utenfor barnevernloven» og «fremsatt i sjikanerende hensikt» som det ble nærmere gjort rede for i kapittel 6.1.

- Videre viser gjennomgangen at et antall bekymringsmeldinger også ble henlagt av mer formelle årsaker. Felles for disse meldingene er at det ikke er sikkert at barneverntjenesten hadde konkludert med henleggelse dersom familiene hadde blitt boende/bodde i kommunen eller dersom barnet var født. Dette knytter revisjonen opp mot kategoriene «flytting/bosatt i annen kommune» og «henlagt av praktiske årsaker».

Revisjonen har ved sin gjennomgang ikke avdekket at barneverntjenesten har henlagt alvorlige meldinger ved meldingsavklaring. Som følge av dette vurderer revisjonen at barneverntjenesten har lav terskel for å sende meldinger videre til undersøkelse.

Saksbehandling av meldinger

Revisjonen har også knyttet kommentarer til selve saksbehandlingen av meldingene.

- Ved revisjonens gjennomgang av henlagte bekymringsmeldinger kan vi ikke se hvorvidt meldingen har blitt gjennomgått av mer enn person. Slik dokumentasjonen foreligger i saksbehandlingssystemet fremstår det som om det kun er én person som har vært involvert i beslutningen om å henlegge meldingen uten videre undersøkelse. Det fremgår av samtale med barnevernleder at mange meldinger drøftes enten med barnevernleder eller i møte, men det kan også forekomme tilfeller hvor kun en person gjennomgår meldingen. Revisjonen stiller spørsmål til hvorvidt dette er forsvarlig saksbehandling og om barneverntjenesten har tilstrekkelig kontroll for å sikre at beslutninger blir tatt i tråd med gjeldende lovverk og vedtatte målsettinger på barnevernområdet, jf. bvl. § 1-4. I Bufdir sin utgivelse «Operativ ledelse i barnevernet; beskrivelse av krav og forventninger» fremgår det at meldingsgjennomgang og avklaring skal skje regelmessig av tilstrekkelig kvalifisert personell. Videre står det at leder, eller medarbeider med leders fullmakt, skal kvalitetssikre arbeidet³².
- Det fremgår av bvl. § 4-2 annet ledd at barneverntjenesten skal begrunne skriftlig hvorfor barneverntjenesten henlegger meldingen. Dette ble tatt inn i loven ved endringer i juli 2018, og skulle blant annet bidra til å sikre grundigere dokumentasjon i barnevernet³³. Revisjonens gjennomgang viser at det foreligger en slik begrunnelse i alle sakene, men begrunnelsen som har blitt gitt har vært noe varierende. Revisjonen vil imidlertid påpeke at det synes å være en positiv utvikling i den undersøkte perioden, og de nyeste sakene har fått en mer utdypende begrunnelse enn tidligere saker. Dette har trolig sammenheng med økt fokus på viktigheten av dokumentasjon i barnevernet.
- Alle meldinger har blitt konkludert innenfor lovens tidsfrist, og barneverntjenesten gir i stor grad tilbakemelding til melder om at meldingen er mottatt. I tilfeller der melder er en offentlig instans, har barneverntjenesten også gitt informasjon om

³² Bufdir, *Operativ ledelse i barnevernet; beskrivelse av krav og forventninger*, s. 11, hentet fra https://www.bufdir.no/globalassets/global/Operativ_ledelse_i_barnevernet.pdf

³³ Regjeringen, *Endringer i barnevernloven fra 1.juli*, hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-barnevernloven-fra-1.-juli/id2606170/>

hvorvidt det er åpnet undersøkelsessak, jf. bvl. § 6-7a. Revisjonen vurderer imidlertid at barneverntjenesten bør sikre at tilbakemeldingen gis skriftlig slik som rutinehåndboken angir. Dersom tilbakemeldingen gis over telefon, i møte eller lignende bør det dokumenteres når meldingen ble gitt, hvem som fikk tilbakemeldingen og hva det eventuelt ble opplyst om.

6.4 Konklusjon

Etter revisjonens vurdering viser vår gjennomgang at barneverntjenesten i all hovedsak har en tilfredsstillende behandling av meldinger. Vi har ikke funnet eksempler på alvorlige meldinger som har blitt henlagt uten videre undersøkelse, og revisjonen vurderer som følge av dette at barneverntjenesten har lav terskel for å sende meldinger videre til undersøkelse for å sikre at barn og unge som har behov for hjelp fanges opp på et tidlig tidspunkt.

Revisjonen vurderer imidlertid at barneverntjenesten har forbedringspotensial knyttet til den mer formelle delen av saksbehandlingen. Dette gjelder særlig med hensyn til gjennomgang/konklusjon av bekymringsmeldinger der det fremstår av sakens dokumentasjon at det kun er én saksbehandler som har vært involvert i beslutningen om å henlegge meldingen. Videre bør barneverntjenesten sikre at alle meldere får skriftlig tilbakemelding som angitt i rutinehåndboken for Midt-Agder barneverntjeneste.

7 UNDERSØKELSER I BARNEVERNET

I dette kapitlet vil vi se nærmere på problemstilling 3:

Har barneverntjenesten en tilfredsstillende gjennomføring av undersøkelser?

Bekymringsmeldinger som ikke henlegges skal undersøkes nærmere av barneverntjenesten. Hensikten med undersøkelsen er å kartlegge barnets hjelpe- og omsorgsbehov og den skal gi barneverntjenesten grunnlag for å vurdere om det er behov for tiltak etter barnevernloven.

I kapittel 5 viste vi utviklingen i undersøkelsessaker i Evje og Hornnes kommune i perioden 2015-2018. Gjennomgangen viste at det har vært et varierende antall undersøkelsessaker i perioden, noe som har sammenheng med antall bekymringsmeldinger som konkluderte med undersøkelse. Etter endt undersøkelse kan barneverntjenesten henlegge saken eller fatte vedtak om hjelpetiltak eller omsorgstiltak. Det fremgår av statistikken at en relativt stor andel av undersøkelsene avsluttes uten videre oppfølging og hjelp fra barnevernet.

I dette kapitlet ser vi nærmere på gjennomføringen og saksbehandlingen av utvalgte undersøkelsessaker som konkluderte med henleggelse i perioden 2015-2018. Vi vil først belyse hva som er bakgrunnen for at barneverntjenesten henlegger sakene, deretter vil vi se nærmere på om undersøkelsene har blitt gjennomført i henhold til lovkrav og barneverntjenestens egne rutiner. Det er viktig å påpeke at undersøkelser etter barnevernloven skal gjennomføres så skånsomt som mulig og den skal ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig, jf. bvl § 4.3 annet ledd. Dette innebærer at undersøkelsene revisjonen har gjennomgått er av ulikt omfang – enkelte undersøkelser har vært svært omfattende, mens andre undersøkelser har vært enklere.

7.1 Eksempler på henlagte undersøkelser

Revisjonen har gjennomgått **50** undersøkelsessaker for barn og unge i Evje og Hornnes kommune i perioden 2015-2018. 20 av sakene er fra 2018. Vi har valgt å fordele undersøkelsene på ulike kategorier³⁴ for å beskrive hva som er bakgrunnen for at barneverntjenesten har henlagt saken. For å sikre barnas/familiens anonymitet har vi gitt generelle eksempler og foretatt omskrivninger der det har vært behov for det.

Henlagte undersøkelser 2015-2018

Årsak	Antall
1 Undersøkelsen fører til oppklaring av meldt bekymring	17
2 Oppfølgingsbehovet blir ivaretatt av en annen instans	15
3 Foresatte/barn ønsker ikke tiltak eller videre oppfølging	12
4 Flytting/bosatt i annen kommune	5
5 Ikke åpenbart at undersøkelsen henlegges	1

Tabell 7: Henlagte undersøkelser

³⁴ Revisjonen bemerker at de valgte kategoriene er utarbeidet av revisjonen og er ikke kategorier som barneverntjenesten selv operer med ved henleggelse. Kategoriene er valgt for å kunne gi en best mulig beskrivelse av hvorfor barneverntjenesten har henlagt undersøkelsen.

I de påfølgende avsnittene vil vi gjøre nærmere rede for tabell 7.

Undersøkelsen fører til oppklaring av meldt bekymring

Revisjonen har valgt å plassere **17** saker i kategorien hvor undersøkelsen henlegges fordi den fremsatte bekymringen oppklares i løpet av undersøkelsesperioden. Barneverntjenesten viser gjennom sin undersøkelse at omsorgen for barnet er god nok og at familien ikke vurderes å være i behov av videre oppfølging eller tiltak fra barneverntjenesten. Følgende eksempel illustrerer saker plassert i denne kategorien:

Barneverntjenesten mottok en bekymringsmelding fra en instans i kommunen. Bekymringen omhandlet blant annet alkoholmisbruk og psykisk sykdom hos far, samtidig som foreldrene stod midt i en skilsmisse. Det forelå bekymring for hvorvidt mor klarte å skjerme barnet tilstrekkelig i denne situasjonen. Barnevernet vurderte at det var behov for å opprette undersøkelse for å se nærmere på barnets omsorgssituasjon. I undersøkelsesperioden hadde barnevernet samtaler med mor, det var hjemmebesøk med observasjoner og det ble hentet inn opplysninger fra andre instanser. I samtaler med mor fremkom det at foreldrene ikke lenger bodde sammen. Barnet bodde hos mor og hadde ikke samvær med far alene. Etter endt undersøkelse vurderte barneverntjenesten at det ikke var mangler ved den daglige omsorgen til barnet og at mor skjermet barnet i tilstrekkelig grad. Barneverntjenesten vurderte at det ikke var behov hjelpetiltak og undersøkelsen ble derfor henlagt.

Oppfølgingsbehovet blir ivaretatt av en annen instans

I noen tilfeller viser undersøkelsen at barnet/familien har behov for oppfølging og hjelp, men at dette oppfølgingsbehovet best kan ivaretas av andre instanser. Dette kan være fordi barneverntjenesten ikke har passende tiltak eller tilstrekkelig kompetanse til å gi den hjelpen som barnet/familien har behov for. Revisjonen har valgt å plassere **15** saker i denne kategorien. Nedenfor gis det et eksempel på et slik sak:

Helsesøster meldte bekymring for et barn der bekymringen omhandlet barnets atferd og konfliktnivået i hjemmet. Midt-Agder barnevern hadde inntil nylig vært involvert i familien, og på bakgrunn av meldingens innhold ble det vurdert at barneverntjenesten ville undersøke om familien på nytt hadde behov for bistand fra barnevernet. Da undersøkelsen startet fortalte mor at situasjonen i hjemmet allerede hadde endret seg. Barnet var henvist til abup, et tiltak som både mor og barneverntjenesten vurderte som riktig. Barneverntjenesten fikk bekreftet at Abup ville følge opp barnet og familien, og vurderte som følge av dette at familiens hjelpebehov ville bli tilstrekkelig ivaretatt av en annen instans

Foreldrene/barnet ønsker ikke tiltak eller videre oppfølging

Hjelpetiltak fra barnevernet er hovedsakelig frivillig og etableres som et samarbeid mellom familien og den lokale barneverntjenesten. Formålet med hjelpetiltakene er å skape en positiv forandring hos barnet eller familien. Gjennomgang av saksmapper viser imidlertid at det er familier i Evje og Hornnes som ikke ønsker hjelp eller oppfølging fra barnevernet. Bakgrunnen for dette kan være at familien ikke deler barnevernets bekymring eller at de ikke ønsker involvering i sin familie. I disse tilfellene ser barneverntjenesten at barnet/familien kunne hatt behov for videre hjelp og oppfølging, men at saken ikke er så alvorlig at den oppfyller vilkårene for omsorgsovertagelse.

I enkelte tilfeller henlegger barneverntjenesten saken med bekymring. Dette innebærer at familien takker nei til videre oppfølging og at dette er imot barneverntjenestens anbefaling. I slike tilfeller kan barneverntjenesten på eget initiativ gjenåpne saken etter seks måneder uten at det har kommet inn ny bekymringsmelding på barnet³⁵. Revisjonen har ikke sett eksempler på saker hvor Midt-Agder barneverntjeneste har gjenåpnet saken på eget initiativ. Barnevernleder forteller at dette hender, men som oftest kommer det inn nye bekymringsmeldinger fra andre instanser før det har gått seks måneder.

Mappegjennomgangen viser at **12** saker har blitt henlagt på denne bakgrunn. Eksempelet nedenfor illustrerer dette:

Barnevernet mottok en bekymringsmelding fra sykehuset. Bekymringen omhandlet flere forhold, blant annet mors omsorgsevne, uhygieniske boforhold og oppfølging av barnets helse. Barnevernet hadde tidligere vært involvert i familien. Da det var samsvar mellom tidligere bekymringer og nye bekymringsmelding, ble det vurdert at det var grunnlag for å åpne ny undersøkelse. I undersøkelsesperioden foretok barneverntjenesten hjemmebesøk (både uanmeldt og avtalt), de hadde samtaler med mor, samtaler med barnet og det ble hentet inn informasjon fra relevante instanser. Dette i tillegg til barneverntjenestens kjennskap til familien fra tidligere.

I løpet av undersøkelsen vurderte barneverntjenesten at mor kunne ha nytte av hjelpetiltak fra barnevernet for å styrke hennes foreldreferdigheter. Mor opplevde derimot at hun ikke hadde behov for dette da hun tidligere hadde hatt et slikt hjelpetiltak. Barneverntjenesten vurderte at bekymringen ikke var av en slik karakter at de vil fremme sak for at fylkesnemnda skulle pålegge hjelpetiltak. Da mor takket nei til videre tiltak henla barneverntjenesten saken med bekymring.

Flytting/bosatt i annen kommune

Revisjonen velger å plassere **5** saker i kategorien hvor undersøkelser henlegges på grunn av flytting/bosatt i en annen kommune. En undersøkelsessak skal vanligvis gjennomføres i løpet av tre måneder, og det er mye som kan skje i løpet av disse månedene. I noen tilfeller velger familier å flytte i denne perioden; det kan dreie seg om ordinær flytting hvor familien informerer barneverntjenesten om flyttingen, mens det i andre tilfeller flyttes uten at barneverntjenesten får beskjed om dette. Midt-Agder barneverntjeneste har som praksis å oversende bekymringen til ny bostedskommune dersom denne er kjent. Nedenfor gis det et eksempel på en slik sak:

Barneverntjenesten mottok en bekymringsmelding fra en barneverntjeneste i en annen kommune. De hadde startet en undersøkelse som blant annet viste at mor og barn i perioder hadde levd i skjul fra barnevernet, mor hadde psykiske vansker, det hadde vært bekymring knyttet til rus og barnet hadde ikke møtt til kontroll på helsestasjonen. Barneverntjenesten opplevde at mor hadde en unngåelseatferd ovenfor barnevernet, men hadde fått opplyst at barnet nå oppholdt seg hos et familiemedlem i Evje og Hornnes. Bekymringen ble derfor oversendt Midt-Agder barnevern.

³⁵ Bufdir, *Sakbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#97>

Barneverntjenesten i Evje og Hornnes hadde allerede kjennskap til familien. De hadde tidligere gjennomført undersøkelse, men familien forsvant fra kommunen før barneverntjenesten fikk iverksatt hjelpetiltak. Ved en senere anledning fikk barnevernet ny bekymring og skulle opprette undersøkelse, men de fikk ikke gjennomført undersøkelsen da familien på ny flyttet. På bakgrunn av bekymringsmeldingen og tidligere kjennskap, ble det vurdert at barneverntjenesten skulle opprette undersøkelsessak. Barnevernet forsøkte å komme i kontakt med familiemedlemmet som angivelig skulle ha den daglige omsorgen ovenfor barnet. De oppnådde ikke kontakt, og informasjon de mottok i løpet av undersøkelsesperioden tilsa at barnet ikke oppholdt seg i kommunen. Som følge av dette henla Midt-Agder barneverntjeneste saken, og sendte bekymringsmeldingen tilbake til kommunen der mor og barn sannsynligvis oppholdt seg.

Ikke åpenbart at undersøkelsen henlegges

Revisjonen har valgt å plassere 1 sak i kategorien «ikke åpenbart at saken henlegges». Bakgrunnen for at saken har blitt plassert i denne kategorien er ikke nødvendigvis fordi revisjonen mener at saken er så alvorlig, men det er ikke dokumentert i tilstrekkelig grad hva barneverntjenesten har gjort i undersøkelsesperioden eller hva som var bakgrunnen for at barneverntjenesten henla saken:

Barneverntjenesten mottok bekymring fra politiet vedrørende arrestasjon av en forelder. Meldingen omhandlet rus og barneverntjenesten vurderte at det skulle opprettes undersøkelsessak for å vurdere barnets omsorgssituasjon. I saksbehandlingssystemet foreligger det ingen informasjon om hva barneverntjenesten foretok seg i undersøkelsesperioden utover å hente inn informasjon fra andre instanser. Det er ikke dokumentert noen vurderinger fra barneverntjenesten, men det fremgår av konklusjonsteksten at foreldrene ikke ønsket hjelp og at det derfor ikke var grunnlag for hjelpetiltak.

7.2 Saksbehandling av henlagte undersøkelser

I forbindelse med mappegjennomgangen har vi i tillegg til å undersøke på bakgrunnen for at undersøkelsessaker ble besluttet henlagt, også valgt å se nærmere på saksbehandlingen av undersøkelsene. Både i lovverket og i kommunens rutinehåndbok er det en rekke forhold som skal oppfylles i behandlingen av undersøkelser.

I kapittel 6 redegjorde vi for saksbehandlingen av henlagte bekymringsmeldinger. Da en undersøkelsessak først starter med meldingsavklaring, henviser vi til kap 6.2 da disse forholdene også gjør seg gjeldende for meldinger som går videre til undersøkelse i barneverntjenesten.

Undersøkelsesplan

Når barneverntjenesten velger å opprette en undersøkelse, bør det utarbeides en undersøkelsesplan³⁶. Undersøkelsesplanen er ikke lovpålagt, men den er en del av barneverntjenestens interne rutiner og i rutinehåndboken fra departementet blir det anbefalt å utarbeide en slik plan. Planen skal bidra til at frister overholdes og sikre fremdrift i saken, samtidig som den også er et viktig dokument for foresatte og aktuel-

³⁶ Bufdir, *saksbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#97>

le samarbeidspartnere. Revisjonens gjennomgang viser at det ikke er utarbeidet undersøkelsesplan i alle sakene. Det ser imidlertid ut som det har vært en positiv utvikling på dette området da det foreligger en slik plan for alle undersøkelsene i 2018.

Samtykke

Alle som jobber i offentlige virksomheter er underlagt generell taushetsplikt, jf. fvl. § 13, i tillegg har barnevernet en strengere taushetsplikt etter barnevernloven § 6-7. Barn og foreldre kan gi samtykke til fritak fra taushetsplikten. Dette innebærer at ansatte i barnevernet kan dele opplysninger med de instanser som barnet/familien har samtykket til. Dette kan være viktig i en undersøkelsessak da barneverntjenesten kan ha behov for å hente inn opplysninger fra instanser som er i kontakt med barnet/familien³⁷. Det fremgår av rutinehåndboken for Midt-Agder barneverntjeneste at de skal forsøke å få skriftlig informert samtykke i alle saker.

Revisjonens gjennomgang viser at det ikke foreligger samtykke i alle sakene. Barnevernleder forteller at de er opptatt av å hente inn samtykke fra barn/foresatte og hun opplever ikke at de har utfordringer med å få inn et slikt samtykke.

Innhenting av informasjon

I løpet av undersøkelsesperioden har barneverntjenesten behov for å hente inn informasjon fra familien og eventuelt fra andre som kjenner barnet/familien. Hvor mange samtaler, hjemmebesøk og informasjon som innhentes fra andre instanser vil avhenge av den enkelte undersøkelsen. Undersøkelser etter barnevernloven skal gjennomføres så skånsomt som mulig, og den skal ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig, jf. bvl § 4-3 annet ledd. For å sikre en forsvarlig saksbehandling av undersøkelsen må barneverntjenesten likevel sørge for at saken er tilstrekkelig belyst før de kan konkludere.

Da de gjennomgåtte sakene varierer i omfang, er det vanskelig å si noe generelt om dette punktet. Revisjonen opplever imidlertid at barneverntjenesten i stor grad innhenter den informasjonen som trengs for å konkludere på undersøkelsen; de snakker med familien, barnet og andre som kjenner til familien, i tillegg til at det foretas observasjoner både i hjemmet og andre steder. Revisjonen vil likevel påpeke at i enkelte saker har ikke dette blitt dokumentert i tilstrekkelig grad. I flere saker ser vi av sluttrapporten for undersøkelsen at det er foretatt samtaler eller gjennomført hjemmebesøk/observasjoner som ikke er dokumentert i barnets journal. Dette innebærer at vi i ettertid ikke kan vite hvem som har deltatt i samtale/hjemmebesøkene eller når dette har blitt gjennomført.

Midtveisevaluering/vurderinger

Det er viktig at barneverntjenesten dokumenterer sine vurderinger, jf. bvl. § 1-4. Dette skal gjøres løpende gjennom undersøkelsen, og ifølge Midt-Agder barneverntjeneste sin rutinehåndbok skal det avholdes midtveisevaluering i undersøkelsessaker. I midtveisevalueringen gjennomgås saken, det gjøres rede for barneverntjenestens foreløpige vurderinger og veien videre drøftes. I et mindretall av sakene er det dokumentert at det er avholdt midtveisevaluering og hvilke vurderinger som er gjort i denne forbindelse. Barnevernleder informerer imidlertid om at det gjennomføres midtveisevaluering i alle undersøkelsessaker.

³⁷ Dersom det ikke gis samtykke kan barneverntjenesten hente inn opplysninger når vilkårene i barnevernloven § 6-4 annet og tredje ledd er oppfylt.

Revisjonens gjennomgang viser videre at det er ulikt hvordan vurderinger som blir tatt underveis i saken blir dokumentert. I flere saker blir underveisvurderinger dokumentert i barnets journal; dette kan for eksempel være vurderinger som er foretatt etter samtale eller hjemmebesøk eller egne journalnotat med beskrivelser av barneverntjenestens vurderinger så langt. I andre saker revisjonen har gjennomgått er det derimot lite tydelige spor av hvilke vurderinger barneverntjenesten har gjort seg underveis - og barneverntjenestens vurderinger av saken fremkommer først i sluttrappen. Revisjonen synes imidlertid at det har vært en positiv utvikling fra 2015 – 2018 når det gjelder dokumentasjon av barneverntjenestens vurderinger.

Sluttrapport

Det fremgår av barneverntjenestens rutinehåndbok at undersøkelsen skal avsluttes med en sluttrapport. Det er ikke spesifisert hva sluttrappen skal inneholde, men etter revisjonens forståelse er dette en oppsummering av barneverntjenestens arbeid med undersøkelsen. Sluttrappen er ikke lovpålagt.

Revisjonens gjennomgang viser at det ikke foreligger sluttrapport for alle sakene som vi har gått gjennom i perioden 2015-2018. Vi vil imidlertid påpeke at for alle sakene fra 2018 har det blitt utarbeidet en slik sluttrapport.

Når det gjelder innholdet i sluttrappene vil disse naturligvis variere da de gjennomgåtte sakene er av ulikt omfang. Noen sluttrapper er svært omfattende da det har vært mye kontakt i undersøkelsesperioden og det er innhentet mye informasjon, mens andre sluttrapper er enklere. Sluttrappene inneholder i all hovedsak det de skal; det vil si hva som var bakgrunnen for at det ble opprettet undersøkelse, hva som fremkommer i undersøkelsesperioden og hva som er barneverntjenestens vurdering og konklusjon i saken.

Vedtak

I tillegg til sluttrappen som nevnt i avsnittet over, skal barneverntjenestens arbeid med undersøkelsen dokumenteres i et enkeltvedtak. Dette gjelder uavhengig av undersøkelsens konklusjon; både i de tilfeller der det iverksettes tiltak og der barneverntjenesten av ulike grunner henlegger saken, jf. bvl. § 4-3 sjette ledd.

Vår gjennomgang viser at barneverntjenesten ikke har fattet vedtak om henleggelse i alle undersøkelser. Revisjonen må imidlertid påpeke at dette først ble tatt inn i loven i juli -18. Det fremgår av forarbeidene at dette var en presisering av gjeldende rett, men at det ikke hadde vært tydelig nok ovenfor barneverntjenester og fylkesmenn hvorvidt henleggelse av en undersøkelse var å regne som et enkeltvedtak. Barnevernleder forteller at de begynte å fatte vedtak om henleggelse av undersøkelser da de ble opplyst om dette i 2018. Revisjonens gjennomgang viser at det foreligger enkeltvedtak i alle saker som er avsluttet etter 1.juli 2018.

Forvaltningsloven stiller krav til utforming og innholdet i et enkeltvedtak, i tillegg til at barnevernloven § 6-3a stiller spesielle krav til begrunnelsen i vedtak fra kommunale barneverntjenester. Revisjonen har gjennomgått vedtakene som foreligger fra 2018, og gjennomgangen viser at vedtakene i all hovedsak viser til reglene vedtaket bygger på, faktiske forhold i saken, barnets stemme og hva som er barneverntjenestens vurdering og konklusjon. I tillegg gis det opplysninger om klageadgang, klagefrist, klage-

instans og nærmere fremgangsmåte ved klage, samt om retten til å se sakens dokumenter, jf. fvl. § § 18 og 19.

Tidsfrister

Det fremgår av barnevernloven at undersøkelsen skal gjennomføres snarest og senest innen tre måneder. I enkelte tilfeller kan fristen utvides til seks måneder, jf. bvl. § 6-9 første ledd. Alle sakene som revisjonene har gjennomgått har blitt undersøkt innen tidsfrist, kun en sak har fått forlenget frist.

Revisjonen ser likevel at det i enkelte saker har gått relativt lang tid fra barneverntjenesten har besluttet å opprette undersøkelsessak, til undersøkelsen faktisk kommer i gang. Vi har sett eksempler på saker der det har tatt over en måned fra meldingen ble konkludert til barneverntjenesten har første møte med familien. Barneverntjenesten har selv problematisert dette i årsmeldingen for 2018; her fremgår det at utfordringer knyttet til bemanningssituasjonen har ført til at noen familier har måtte vente lengre på å få en saksbehandler enn det som er ønskelig. Barnevernleder opplyser til revisjonen at det alltid foretas en konkret vurdering av hvorvidt saken er akutt og om barneverntjenesten må komme i gang med undersøkelsen med en gang. Siden barnevernet hele tiden har mange undersøkelsessaker som er pågående, vil noen saker måtte prioriteres før andre slik ressursituasjonen er i dag.

Tilbakemelding til melder

Etter endt undersøkelse skal barneverntjenesten gi offentlig melder ny tilbakemelding. Tilbakemeldingen skal inneholde opplysninger om saken er henlagt eller om barneverntjenesten følger videre opp, jf. § 6-7a tredje ledd.

Revisjonens gjennomgang av henlagte undersøkelser viser at det i flere saker ikke er dokumentert at det er gitt tilbakemelding til offentlig melder etter at undersøkelsen er avsluttet. Barnevernleder forteller at de i forbindelse med et kommende tilsyn fra fylkesmannen har blitt gjort oppmerksomme på dette, og at de nå har fokus på at det skal gis en slik tilbakemelding. Videre opplyser barnevernleder om at de har et godt samarbeid med andre instanser i kommunen, og de får tilbakemelding om at det er lav terskel for å ta kontakt med barnevernet – både i konkrete saker, men også generelt. Som følge av dette tror ikke barnevernleder at det er noen offentlige meldere som føler seg usikre fordi barneverntjenesten ikke har gitt tilbakemelding om undersøkelsens utfall, men presiserer likevel at det skal foreligge en slik tilbakemelding fra barneverntjenestens side.

7.3 Revisjonens oppsummering og vurdering

Agder Kommunerevisjon IKS har i dette kapitlet gjennomgått undersøkelser for Evje og Hornnes kommune som ble besluttet henlagt i perioden 2015-2018. Hensikten med gjennomgangen var å undersøke om Midt-Agder barneverntjeneste har en tilfredsstillende behandling av undersøkelsessaker.

Den kommunale barneverntjenesten plikter å opprette undersøkelse dersom det ved meldingsavklaring er rimelig grunn til å anta at barnet kan ha behov for et tiltak etter barnevernloven, jf. bvl. § 4-3 første ledd. Hensikten med undersøkelsen er å innhente tilstrekkelig informasjon til at barnevernet kan vurdere om vilkårene for å sette inn

tiltak er til stede. Etter endt undersøkelse kan barneverntjenesten henlegge saken eller fatte vedtak om hjelpetiltak eller omsorgstiltak. Statistikken som ble presentert i kapittel 5 viser at mange undersøkelsessaker blir henlagt uten videre oppfølging og hjelp fra barneverntjenesten. I perioden 2015-2018 ble det samlet sett gjennomført **212** undersøkelser i Evje og Hornnes kommune, **114** undersøkelser ble henlagt i samme periode.

Bakgrunn for henleggelse av undersøkelser

I kapitlet har revisjonen sett nærmere på hva som er bakgrunnen for at undersøkelser blir henlagt av barnevernet.

- Flest undersøkelsessaker henlegges uten at det tilbys hjelpetiltak fordi barnvern- tjenestens undersøkelse viser at barnas omsorgssituasjon fremstår som god nok. Felles for sakene som har blitt plassert i kategorien «undersøkelsen fører til opp- klaring av meldt bekymring», er at den innsamlede informasjonen tilsier at det ikke foreligger bekymring ovenfor barnets omsorgssituasjon.
- Gjennomgangen viser imidlertid at en stor andel undersøkelser ble henlagt selv om det ble vurdert at barnet og/eller familien hadde behov for videre hjelp og opp- følging. Dette gjelder for saker der barn/foresatte takker nei til hjelpetiltak fra bar- neverntjenesten, men også der hvor barn/foresatte får dekket sitt oppfølgingsbe- hovedet fra en annen instans.
- Videre ble også en andel undersøkelser henlagt som følge av flytting. Det er ikke gitt at barneverntjenesten ville konkludert med henleggelse dersom familiene hadde blitt boende i kommunen og barneverntjenesten hadde fullført sin under- søkelse.
- I tillegg valgte revisjonen å stille spørsmål ved en undersøkelse. Bakgrunnen for dette var at det ikke forelå tilstrekkelig dokumentasjon for hva barneverntjenesten hadde foretatt seg i løpet av undersøkelsesperioden eller hvilke vurderinger som hadde blitt tatt i forbindelse med henleggelsen.

Saksbehandling av undersøkelser

Når barneverntjenesten gjennomfører en undersøkelse, er det en rekke lovkrav og interne rutiner som skal oppfylles. Revisjonen har i kapitlet sett nærmere på ulike for- hold ved barneverntjenestens saksbehandling av undersøkelsessaker:

- Ifølge rutinehåndboken for Midt-Agder barneverntjeneste og saksbehandlings- rundskrivnet fra departementet fremgår det at det bør lages en plan for undersø- kelsen. Revisjonens gjennomgang viser at det ikke foreligger en slik plan i alle de undersøkte sakene, men at det har vært en positiv utvikling i tiden frem mot 2018. For 2018 foreligger det undersøkelsesplan i alle saker, og dette vurderer revisjo- nen som positivt.
- I en undersøkelsessak kan det være nødvendig å hente inn opplysninger fra andre instanser som er i kontakt med barnet/familien. Dette skal så langt det er mulig gjøres med samtykke fra de foresatte, evt. av barnet selv³⁸. Det fremgår

³⁸ Dersom det ikke gis samtykke kan barneverntjenesten hente inn opplysninger når vilkårene i barnevernloven § 6-4 annet og tredje ledd er oppfylt.

også av barneverntjenestens rutinehåndbok at de skal forsøke å innhente skriftlig samtykke i alle saker. Revisjonens gjennomgang viser at dette ikke foreligger i alle de gjennomgåtte sakene. Dette betyr ikke nødvendigvis at familien ikke har samtykket da samtykke også kan gis muntlig. Barnevernleder opplyser om at de ikke har utfordringer med å få samtykke fra foresatte/barn, og revisjonen vurderer at barneverntjenesten i større grad må sikre at samtykke er dokumentert i den enkelte sak.

- Barneverntjenestens dokumentasjonsplikt følger av forsvarlighetskravet i barnevernloven § 1-4. Forsvarlighetskravet innebærer blant annet at barneverntjenesten til enhver tid skal dokumentere opplysninger og vurderinger som er relevante for saken. Dokumentasjon av opplysninger og faglige vurderinger har også betydning for kommunens egenkontroll og i forbindelse med etterprøving, tilsyn og kontroll med kommunens oppfyllelse av lovpålagte oppgaver. Videre er dette også viktig for at sakens parter skal kunne gå tilbake for å se hva som er skrevet om dem.

Revisjonens gjennomgang av undersøkelser viser at barneverntjenesten i stor grad innhenter nødvendige opplysninger fra familie, barn og andre instanser som har kjennskap til barnet/familien, i tillegg til å foreta hjemmebesøk og observasjoner. Det fremgår imidlertid at disse opplysningene ikke alltid blir dokumentert i tilstrekkelig grad. I flere tilfeller har revisjonen sett at det i sluttrapporten blir opplyst om samtaler eller hjemmebesøk som ikke fremgår av barnets journal. Dette medfører at man i ettertid ikke kan vite hvem som har deltatt i samtale- eller hjemmebesøkene eller når disse fant sted. Revisjonen vurderer at barneverntjenesten bør sikre at relevante opplysninger blir løpende dokumentert i den enkelte sak.

Videre viser revisjonens gjennomgang at barneverntjenesten i varierende grad dokumenterer sine vurderinger. I noen saker er barneverntjenestens vurderinger svært godt dokumentert underveis i saken, mens i andre saker fremkommer barneverntjenestens sine vurderinger først når saken avsluttes. Ifølge barneverntjenestens sin rutinehåndbok skal det gjennomføres en midtveis evaluering i alle undersøkelsessaker. Gjennomgangen av saksmapper viser at det er ulikt hvorvidt det er dokumentert at det er avholdt en slik evaluering, og eventuelt hvilke vurderinger som er gjort i denne forbindelse. Barnevernleder opplyser om at det blir tatt løpende vurderinger i alle saker og at det også gjennomføres midtveisevaluering i alle pågående undersøkelsessaker. Revisjonen vurderer at Midt-Agder barneverntjeneste bør sikre at løpende vurderinger i tilstrekkelig grad blir dokumentert i den enkelte sak. Vi vil imidlertid påpeke at det synes å være en positiv utvikling i årene fra 2015 - 2018 når det gjelder dokumentasjon av barneverntjenestens vurderinger.

- Undersøkelsen skal avsluttes med en sluttrapport, jf. rutinehåndbok for Midt-Agder barneverntjeneste. Revisjonens gjennomgang viser at det ikke foreligger sluttrapport i alle undersøkelsessaker, men også her har det vært en positiv utvikling i perioden. For alle saker som ble avsluttet i 2018 foreligger det en slik sluttrapport. Sluttrapportene varierer i omfang, noe som synes å være naturlig da de gjennomgåtte undersøkelsessakene har vært svært ulike.

- I tillegg til å lage sluttrapport, skal barneverntjenesten etter barnevernloven fatte vedtak ved endt undersøkelse. Dette gjelder også hvis undersøkelsen konkluderer med henleggelse, jf. bvl. 4-3 sjette ledd. Denne bestemmelsen ble tatt inn i loven i juli 2018, men det fremgår av forarbeidende at dette var en presisering av gjeldende rett³⁹ – men at det ikke hadde vært tydelig nok ovenfor barneverntjenester og fylkesmenn at henleggelse av en undersøkelse var å regne som et enkeltvedtak. Barnevernleder forteller at de ikke var kjent med at det skulle fattes vedtak ved henleggelse før i 2018, og Fylkesmannen i Agder bekrefter også at dette var ukjent for dem inntil det kom en presisering fra departementet. Revisjonen har derfor lagt til grunn at det skal foreligge enkeltvedtak for henlagte undersøkelser fra det tidspunktet da bestemmelsen ble tatt inn i loven. Gjennomgang viser at det foreligger vedtak i alle undersøkelsessaker etter 1.juli 2018, og dette anses som tilfredsstillende.
- Ifølge barnevernloven § 6-9 første ledd skal en undersøkelse gjennomføres snarest og senest innen tre måneder. Ved særlige tilfeller kan fristen utvides til seks måneder. Fristen for undersøkelsen begynner å løpe i det meldingen er gjennomgått og det er besluttet at den skal følges opp med en undersøkelse. Revisjonens gjennomgang av utvalgte undersøkelsessaker viser at alle saker har blitt gjennomført innenfor lovens frist. Det fremgår imidlertid at det i noen saker tar forholdsvis lang tid fra barneverntjenesten beslutter at det skal opprettes en undersøkelse, til undersøkelsen faktisk kommer i gang. Dette ble tatt opp med barnevernleder og barnevernleder synes å være klar over denne utfordringen. På grunn av ressursituasjonen i Midt-Agder barneverntjeneste vil noen saker måtte prioriteres over andre slik at det i enkelte tilfeller kan ta noe tid før barneverntjenesten får begynt på undersøkelsen. Etter revisjonens vurdering bør barneverntjenesten sikre at saker undersøkes snarest, slik barnevernloven § 6-9 krever.
- Etter endt undersøkelse skal barneverntjenesten gi offentlig melder tilbakemelding, jf bvl § 6-7a tredje ledd. Vår gjennomgang viser at det i flere saker ikke er dokumentert en slik tilbakemelding. Revisjonen vurderer at barneverntjenesten bør sikre at alle offentlige meldere får tilbakemelding etter undersøkelsen er avsluttet. Dette er viktig for at den som meldte bekymringen ikke skal oppleve usikkerhet om barneverntjenesten følger familien videre eller ikke. Dersom den som meldte bekymringen tror at barneverntjenesten fortsatt følger familien, *kan* dette føre til at de ikke melder på nytt dersom de fortsatt har bekymring.

7.4 Konklusjon

Revisjonens gjennomgang viser at det er ulike grunner til at undersøkelsessaker henlegges uten videre hjelp og oppfølging fra barneverntjenesten. Mange saker blir henlagt som følge av at barneverntjenesten vurderer at barnet/familien ikke har behov for tiltak fra barnevernet, men også en stor andel undersøkelser henlegges som følge av at barnet/familien får hjelp fra andre instanser, fordi barn/foresatte ikke ønsker hjelp fra barnevernet eller fordi familien flytter. Revisjonen valgte å stille spørsmål ved en undersøkelse. Bakgrunnen for dette var at det ikke forelå tilstrekkelig dokumentasjon

³⁹ Bufdir, *Tolkningsuttalelse – Henleggelse av undersøkelser etter barnevernloven § 4-3*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Bibliotek/RettsdataStartPage/Rettsdata/?grid=gBUFDIRz2D2018z2E01z2E08>

for hva barneverntjenesten hadde foretatt seg i løpet av undersøkelsesperioden eller hvilke vurderinger som hadde blitt tatt i forbindelse med henleggelsen.

Gjennomgangen viser videre at barneverntjenestens arbeid med undersøkelser har avveket fra lovverk og interne rutiner ved flere tilfeller. Agder Kommunerevisjon IKS konkluderer derfor med at det er forbedringspotensial for barneverntjenestens saksbehandling av undersøkelser. Dette knytter seg særlig til dokumentasjon av samtykke, dokumentasjon av innhentede opplysninger og barneverntjenestens egne vurderinger, oppstartstidspunktet for undersøkelsen og tilbakemelding til melder etter at undersøkelsen er avsluttet.

Revisjonen vil imidlertid bemerke at det synes å ha vært en positiv utvikling i behandlingen av undersøkelsessaker fra 2015 og frem til de seneste sakene vi har undersøkt i 2018.

8 INTERNKONTROLL

I dette kapitlet ser vi nærmere på problemstilling 4:

Er det etablert tilstrekkelig internkontroll i barneverntjenesten?

I barnevernlovens § 2-1 annet ledd, fremgår det at kommunene skal ha en internkontroll for å sikre at oppgavene utøves i samsvar med loven. Omfang og utforming av internkontrollen tilpasses den enkelte barneverntjeneste. Midt-Agder barneverntjeneste har utarbeidet ei rutinehåndbok som skal ivareta internkontrollen. I avtalen som regulerer samarbeidet om barneverntjenesten er det i tillegg gitt føringer for hvordan barneverntjenesten skal rapportere på sitt arbeid til de tre kommunene. Det fremgår også av samarbeidsavtalen at «administrative forhold for øvrig» delegeres til rådmannen i vertskommunen, dette innebærer at det er Vennesla kommune som har det overordnede ansvaret for å sikre internkontrollen for barnevernssamarbeidet.

Rutinehåndbok for Midt-Agder barneverntjeneste

I rutinehåndboken for Midt-Agder barneverntjeneste er det blant annet beskrevet hvordan barneverntjenesten er organisert, hva som er barneverntjenesten overordnede mål og verdigrunnlag samt hvordan ansvar og myndighet er fordelt. Videre består håndboken av en rekke rutiner for ansatte og barnevernleder, samt saksbehandlingsrutiner for de ulike delene i en barnevernssak. Rutinehåndboken er lagt inn i saksbehandlingssystemet *Familia* og er derfor enkelt tilgjengelig for alle ansatte. Barnevernleder opplyser om at de nå arbeider med å oppdatere rutinehåndboken.

Avvik/merknad

Rapportering og behandling av avvik er viktige elementer ved barnevernets internkontroll. Avviksrapporteringen er avgjørende for at kommunen og ledelsen med sikkerhet skal vite at rutineene følges. Dersom rapporteringen skal ha en funksjon, må også de meldte avvikene følges opp; ledelsen må forsøke å finne årsaken til avviket og vurdere om det er nødvendig å sette inn korrigerende tiltak⁴⁰.

Av rutinehåndboken fremgår det at alle ansatte har plikt til å rapportere alle avvik fra myndighetskrav og interne kvalitetskrav. Det fremgår følgende om rapportering av avvik:

Ved avvik skal:

- *Ansatte som oppdager avvik/merknad skal rapportere dette ved bruk av skjema avvik og merknadsmelding*
- *Legges i hylla til leder*
- *Leder vurderer og iverksetter tiltak for å lukke og forhindre nye avvik*
- *Avvik legges frem for enhetsleder som legger det frem for kommunalsjef*
- *Avvik presenteres for barneverntjenesten i avdelingsmøte*
- *Det skal også rapporteres på avvik i månedsrapporten fra avdelingsleder*

Revisjonen har ikke sett nærmere på eventuelle avvik/merknader som har blitt meldt på skjema til barnevernleder i perioden, men barnevernleder opplyser om at det har blitt rapportert avvik/merknader. Gjennomgangen av saker i de foregående kapitlene

⁴⁰ Barne- og likestillingsdepartementet, *Internkontroll i barneverntjenesten i kommunene – en veileder*, s.16. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bld/bro/2006/0007/ddd/pdfv/284443-q-1105_ny.pdf

viser at det har forekommet flere avvik fra både fra lovverk og interne rutiner. Barnevernleder synes å være klar over at det har forekommet avvik på visse rutiner, men det har for eksempel ikke kommet inn avvik/merknad på tilbakemelding til melder eller gjennomføring av midtveiseevaluering som revisjonen blant annet har omtalt nærmere i denne rapporten.

Det fremgår videre at barnevernleder skal rapportere på avvik/merknad i månedsrapporten til kommunene. Evje og Hornnes kommune mottar to månedsrapporter fra barneverntjenesten; en felles rapport går til administrasjonen i de tre kommunene og en rapport legges frem som referatsak i kommunestyret. Det rapporteres ikke på avvik i månedsrapporten som legges frem for politikerne, kun i den som sendes til administrasjonen. I arkivet til Evje og Hornnes kommune er den første månedsrapporten som revisjonen kan finne fra 2017. Barnevernleder forteller imidlertid at det har blitt laget slike månedsrapporter siden barnevernssamarbeidet startet opp. Revisjonen har gjennomgått månedsrapportene som ligger i kommunens arkivsystem, og frem til utgangen av 2018 er det kun opplyst om avvik/merknad i tre av disse rapporteringene.

Barnevernleder forteller at de fra 2019 har tatt i bruk Compilo som internkontrollsystem. Avvik rapporteres nå inn i systemet fremfor på papir, og leder opplever at dette gjør det enklere for de ansatte å melde avvik. Barnevernleder forteller videre at de nå har fokus på avviksrapporteringen og at de ansatte oppmuntres til å melde avvik/merknad.

Månedsrapportering

Det fremgår av avtalen som regulerer barnevernssamarbeidet at det skal utarbeides en felles måneds- og årsrapport for samarbeidet. Som nevnt mottar Evje og Hornnes to rapporter fra barneverntjenesten per måned der den ene rapporten går til administrasjonen og den andre rapporten legges frem som en referatsak for kommunestyret. Rapporteringen til kommunestyret startet i 2017 etter ønske fra Evje og Hornnes kommune.

I månedsrapporten som legges frem som referatsak for kommunestyret, rapporteres det om følgende:

- Meldinger for Evje og Hornnes kommune
- Undersøkelser totalt for alle tre kommuner
- Oppfølging hjelpetiltak og ettervern for Evje og Hornnes kommune
- Oppfølging fosterhjem og institusjon for Evje og Hornnes kommune
- Tilsynsansvar fosterhjem for Evje og Hornnes kommune

Månedsrapporten som går til administrasjonen er en felles rapport for de tre kommunene i barnevernssamarbeidet. Denne rapporten inneholder mer utfyllende informasjon om forhold i Midt-Agder barneverntjeneste.

Årsrapport

Det skal lages en felles årsrapport for barnevernssamarbeidet. Det foreligger årsrapporter fra årene 2015-2018. I årsrapportene omtales ulike forhold, blant annet utvikling i saksmengde, bemanningssituasjonen og andre ting som har vært viktige i året som har gått.

I tillegg til å utarbeide måneds- og årsrapporter møter barnevernleder i kommunestyret en gang per halvår for å informere om status i Midt-Agder barneverntjeneste.

8.1 Revisjonens oppsummering og vurdering

Gjennomgangen viser at Midt-Agder barneverntjeneste har etablert en internkontroll i henhold til internkontrollforskriften, jf. bvl § 2-1 annet ledd. Rutinehåndboka beskriver blant annet hvordan barneverntjenesten er organisert, hva som er barneverntjenestens overordnede mål og verdigrunnlag samt hvordan ansvar og myndighet er fordelt. Videre består håndboken av en rekke rutiner for ansatte og barnevernleder, samt saksbehandlingsrutiner for de ulike delene av en barnevernssak.

Gjennomgang av saksmapper viser imidlertid at barneverntjenestens praksis ikke alltid samsvarer med etablerte rutiner og lovverk. Barnevernleder forteller at ansatte i barneverntjenesten tidligere har rapportert avvik til leder, men barnevernleder synes ikke å ha tilstrekkelig kjennskap til flere av de forholdene som vi har avdekket i rapporten. Dette medfører etter revisjonens vurdering at barnevernleder i for liten grad har hatt kjennskap til de avvik som har forekommet. Dette kan igjen ha ført til at det ikke har blitt satt i verk tilstrekkelige tiltak for å sikre at lovkrav og interne rutiner overholdes, og at det heller ikke har blitt rapportert videre til kommunene i barnevernsamarbeidet. Barneverntjenesten har nå fått et elektronisk avvikssystem og leder forteller at de har fokus på at de ansatte skal varsle ved avvik/merknad.

Revisjonen synes det er positivt at barnevernleder utarbeider månedlige rapporter både til administrasjonen og til politisk nivå i Evje og Hornnes kommune. Dette bidrar til at kommunen får mulighet til å fortsatt holde kontroll med barnevernvernet selv om de inngår i et interkommunalt samarbeid om barneverntjenester.

8.2 Konklusjon

Revisjonens gjennomgang viser at Midt-Agder barneverntjeneste har etablert en internkontroll, men etter revisjonens vurdering må barneverntjenesten jobbe for å sikre at rutiner følges og avvik rapporteres for at denne skal fungere optimalt. Det bemerkes at barneverntjenesten i 2019 har begynt å rapportere avvik elektronisk og at de arbeider med å oppdatere rutinehåndboken.

Agder Kommunerevisjon IKS konkluderer med at det foreligger et forbedringspotensial knyttet til internkontrollen i barneverntjenesten.

9 ØKONOMIRAPPORTERING

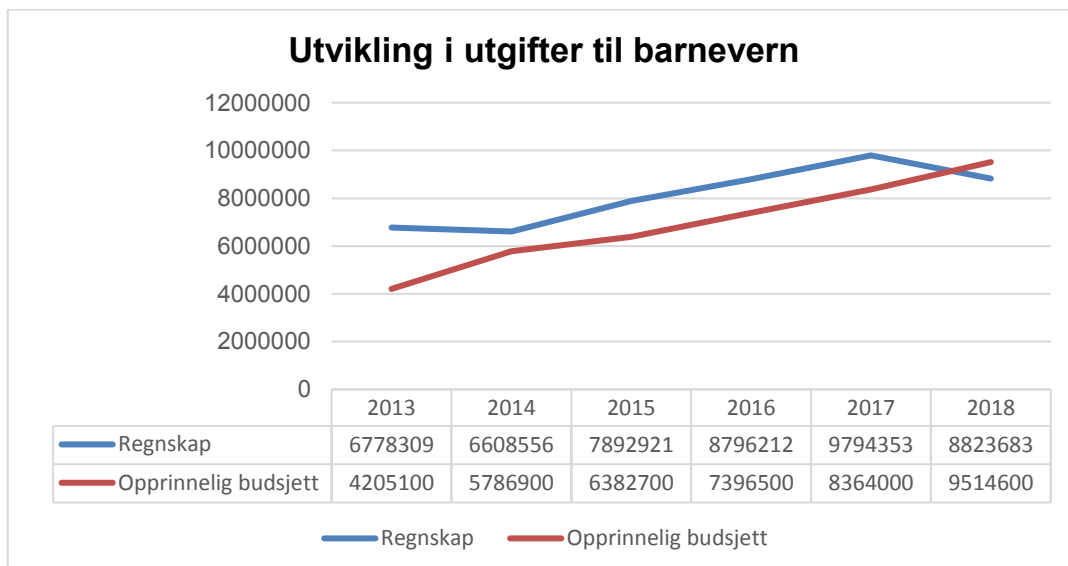
I rapportens siste problemstilling har vi sett nærmere på følgende:

Har barneverntjenesten etablert tilstrekkelige rutiner for økonomirapportering til samarbeidskommunene, og er kostnadsfordelingen mellom kommunene i tråd med bestemmelsene i samarbeidsavtalen?

Evje og Hornnes kommune har over flere år hatt et merforbruk sett i forhold til budsjetttrammen for barnevern. I dette kapitlet ser vi nærmere på økonomirapporteringen for barnevernsamarbeidet og kostnadsallokeringen mellom kommunene i samarbeidet.

9.1 Utvikling i utgifter til barnevern

Figuren nedenfor viser utviklingen i utgifter til barnevern i Evje og Hornnes kommune for årene 2013-2018.

Figur 7: Utvikling i utgifter barnevern

Samlet sett viser figuren at det har vært en økning i utgifter til barnevern i Evje og Hornnes kommune. Dette kan sees i sammenheng med vår beskrivelse av utviklingen i meldinger og undersøkelser i rapportens kapittel 5. Med unntak av 2018, har utgiftene til barneverntjenesten vært budsjettert for lavt. Det må imidlertid påpekes at det i 2018 var en nedgang på rett under 40 % i mottatte bekymringsmeldinger for Evje og Hornnes kommune.

9.2 Rutiner for økonomirapportering

I avtalen om barnevernsamarbeid mellom Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla fremgår det følgende vedrørende rapportering:

Det utarbeides en felles måneds- og årsrapport for samarbeidet.⁴¹

Av avtalen fremkommer det ingen nærmere informasjon om hva disse rapportene skal inneholde. I forrige kapittel (kapittel 8) vedrørende internkontroll, viser vi at rapportene er verbale og inneholder ikke informasjon om økonomiske forhold i barneverntjenesten. Rapportene viser imidlertid utviklingen i meldinger, undersøkelser, oppfølging av tiltak med videre.

I november -17 var det et møte mellom Evje og Hornnes kommune og Midt-Agder barneverntjeneste (ved barnevernleder og enhetsleder for barn og familie i Vennesla kommune), der temaet var rutiner for økonomirapportering. På møtet ble det blant annet enighet om følgende:

Budsjett, drift og tiltak

- Ved økning i budsjett får økonomisjef i Evje og Hornnes melding så fort som mulig fra Midt-Agder barnevern, spesielt ved stor økning av kostnader. Enhetsleder og avdelingsleder kommenterer eventuelle kostnadsøkninger.
- Innspill til budsjett følger rutiner i Evje og Hornnes.

Tertialrapport

- Enhetsleder og avdelingsleder sender tertialrapport til økonomisjef med kommentarer til eventuelle kostnadsøkninger.

Rutine for rapportering kostnader tiltak i Midt-Agder barneverntjeneste

- Avdelingsleder Midt-Agder barnevern lager en oversikt over satser i forhold til de ulike tiltakene som barnevernet har. Dette gjelder:
 - o Fosterhjem
 - o Omsorgsplassering
 - o Bruk av næromsorg Sør
- Dersom det blir økning i tiltak i Midt-Agder barnevern, rapporterer avdelingsleder ved Midt-Agder barnevern om dette til økonomisjef og rådgiver oppvekst.

Rutine for melding om fosterhjems plassering

- Når Midt-Agder barnevern plasserer barn i fosterhjem i andre kommuner enn Evje og Hornnes, så melder avdelingsleder barnevern fra om dette til rådgiver oppvekst.

Behov for konkretisering av faktura fra Midt-Agder barnevern

- Eget ansvar og tjeneste for utgifter til Evje og Hornnes kommune.

Økonomisjefen i Evje og Hornnes opplyser at barneverntjenesten i all hovedsak hadde rapportert om disse forholdene også før møtet, men at rutinen ikke hadde vært formalisert og skrevet ned.

Administrasjonen opplever at barneverntjenesten etterlever nevnte rutiner og økonomirapporteringen anses som tilfredsstillende. Evje og Hornnes kommune blir løpende orientert om endringer som oppstår i barnevernet.

⁴¹ Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla (2014).

9.3 Kostnadsfordeling mellom kommunene i barnevernsamarbeidet

Revisjonen har også sett nærmere på kostnadsallokeringen mellom kommunene i barnevernsamarbeidet. Av samarbeidsavtalen mellom de tre kommunene fremgår det følgende vedrørende økonomi:

- *Kostnadene fordeles etter tjeneste 1902 og 2441 (i henhold til Vennesla kommunes kontoplan; kuratorkostnader) etter relativt andel innbyggere 0-17 år 01.01 hvert år.*
- *Utgifter til barnevernstiltak i og utenfor hjemmet knyttet til det enkelte barn (funksjon 251,252) belastes den kommunen barnet er hjemmehørende i og er ikke gjenstand for fordeling.*
- *Videre får hver kommune et påslag for kjøp av tjenester. Påslaget indeksreguleres årlig i tråd med deflator brukt i revidert statsbudsjett 01.01.*

Første punkt omtaler fordeling av utgifter til administrasjonskostnader. I administrasjonskostnadene ligger blant annet lønn, husleie, juridisk bistand, kjøp av tjenester med videre. Kostnadene fordeles mellom de tre kommunene etter andel innbyggere 0-17 år pr. 01.01 hvert år.

Det andre punktet omtaler kostnader knyttet til barnevernstiltak i og utenfor hjemmet. Disse kostnadene skal ikke fordeles, men belastes den kommunen som barnet tilhører. Dette betyr at Evje og Hornnes kommune skal betale for alle kostnader knyttet til tiltak for barn og unge som er hjemmehørende i kommunen.

Videre viser det tredje punktet til at Iveland og Evje og Hornnes kommune betaler et påslag for dekning av kostnader til reise, ekstra arbeidstid på grunn av avstander og betaling for tjenesten. Påslagets størrelse fremkommer ikke av samarbeidsavtalen, men av utredningen⁴² om samarbeidet fremgår det et tallfestet påslag på kr. 403.000,- for Evje og Hornnes kommune.

9.3.1 Kontroll av kostnadsfordeling mellom kommunene

Agder Kommunerevisjon IKS har undersøkt om kostnadsfordelingen mellom kommunene i barnevernsamarbeidet har vært i tråd med forutsetningene i samarbeidsavtalen. I gjennomgangen har vi i hovedsak hatt fokus på kostnader knyttet til Evje og Hornnes kommune. Da revisjonen foretok kontrollen, var den siste tilgjengelig avregning for året 2017.

Administrasjonskostnader

Vi har foretatt en kontroll av avregningen mot Evje og Hornnes kommune der vi har vurdert om netto utgifter som er inntatt i grunnlaget virker rimelig, samt at disse er korrekt avregnet mot kommunen. Følgende er oppgitt i avregningen for 2017:

Samlede administrasjonskostnader	Kr. 12.586.286,-
Evje og Hornnes kommune	kr. 2.275.600,-

Tabell 8: Administrasjonskostnader

⁴² Interkommunalt samarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla vedrørende tjenestoområdene PPT og barnevern – En utredning (2014), s. 26.

Avregningen for 2017 viste kr. 12.586.286,- i totalt grunnlag administrasjonsutgifter før fordeling. Kostnadene skal fordeles mellom de tre kommunene etter andel innbyggere 0-17 år pr 01.01. I barneverntjenestens avregning ble det lagt til grunn **847** barn for Evje og Hornnes kommune, av totalt **4684** barn for de tre kommunene. Evje og Hornnes sin andel var dermed beregnet til **18,08 %**, og dette utgjorde kr. 2.275.600,- i 2017.

Revisjonen har foretatt en kontroll opp mot tall fra SSB pr. 01.01.17 som viser følgende fordeling mellom kommunene:

Kommune	Antall barn pr.01.01.17
Evje og Hornnes	847
Iveland	340
Vennesla	3 398
Sum	4 585 (Oppgitt i avregningen 4684)

Tabell 9: Antall barn pr. 01.01.2017

Tabellen viser at tallgrunnlaget som ble benyttet i avregningen for 2017 ikke var korrekt. Antall barn i de tre kommunene stemmer, men totalsummen er ikke riktig. Dette medfører at Evje og Hornnes sin andel av administrasjonskostnadene skulle vært **18,47 %**, og ikke 18,08 % som barneverntjenesten benyttet i sin beregning. Av totalt grunnlag på kr. 12.586.286,- innebærer det at Evje og Hornnes kommune har blitt kr. 49 087,- for lite belastet. Som følge av dette valgte revisjonen å se nærmere på tallgrunnlaget som ble benyttet i avregningen for 2018 da denne forelå. Gjennomgangen viser at andelen innbyggere 0-17 år pr. 01.01.18 var korrekt beregnet.

Videre viste vår kontroll at netto utgifter i regnskapet til Vennesla kommune utgjorde **kr. 12.098.725,-** og ikke kr. 12 586 286,- som ble oppgitt i avregningen. Avviket på kr. 487.561,- skyldes fakturering etter at avregningen var foretatt. Evje og Hornnes sin andel utgjør 18,47 %, og dette medfører at kommunen ble belastet kr. 90.053,- for mye i 2017. På bakgrunn av funnene for 2017, valgte revisjonen å se nærmere på dette forholdet ved avregningen for 2018. Vår gjennomgang viser at det også i 2018 ble fakturert etter at avregningen var foretatt. Evje og Hornnes kommune har som følge av dette blitt belastet kr. 40.407,- for mye i 2018.

Samlet sett viser revisjonens gjennomgang at Evje og Hornnes kommune har blitt belastet **kr. 81.373,-** for mye i administrasjonskostnader i perioden 2017-2018. Administrasjonen har blitt gjort kjent med dette, og opplyser at for mye fakturert vil bli trukket fra på avregningen i januar 2020.

Kostnader til barnevernstiltak i og utenfor hjemmet

Revisjonen har sett nærmere på kostnader knyttet til barneverntiltak i og utenfor hjemmet. Disse kostnadene skal belastes den kommunen som barnet er hjemmehørende i.

Når barneverntjenesten mottar en bekymringsmelding, registreres denne inn i barnevernets saksbehandlingssystem, *Familia*. Mottaksansvarlig har tilgang til folkeregistret og legger inn bokommune på grunnlag av dette. Dette bidrar til å sikre at utgifter knyttet til barnet blir belastet riktig kommune.

I 2017 hadde Evje og Hornnes kommune følgende kostnader knyttet til barn og unge med barneverntiltak:

Tiltak i og utenfor hjemmet – Evje og Hornnes kommune 2017	
Barneverntiltak i hjemmet	1.571.490,-
Barneverntiltak utenfor hjemmet	5.051.412,-
Sum	6.622.902,-

Tabell 10: Kostnader barneverntiltak

Revisjonens gjennomgang viser at alle kontrollerte utgifter som var belastet Evje og Hornnes kommune vedrørte barn og unge tilhørende kommunen. Videre viste gjennomgangen at det var samsvar mellom det som var fakturert fra Vennesla kommune og det som var utgiftsført i regnskapet til Evje og Hornnes kommune.

Påslag for tjenester

Av samarbeidsavtalens tredje punkt fremgår det at samarbeidskommunene Evje og Hornnes og Iveland skal betale et påslag for dekning av kostnader til reise, ekstra arbeidstid på grunn av avstander og betaling for tjenesten. Av utredningen om samarbeidet fremgår det et tallfestet påslag på kr. 403.000,- for Evje og Hornnes kommune. Påslaget indeksreguleres årlig i tråd med deflator brukt i revidert statsbudsjett 01.01.

I 2017 utgjorde dette påslaget kr. 424.145,- for Evje og Hornnes kommune. Økning fra 2015-2017 var ifølge SSB på 5,5%, og beregningen virker derfor rimelig.

9.4 Revisjonens oppsummering og vurdering

Evje og Hornnes kommune har over flere år hatt et merforbruk sett i forhold til budsjettrammen for barnevern. Som følge av dette har vi sett nærmere på rutinene for økonomirapportering samt foretatt en kontroll av kostnadsfordelingen for samarbeidet.

Kommunen har i samarbeid med Midt-Agder barneverntjeneste utarbeidet rutiner for økonomirapportering. Administrasjonen i Evje og Hornnes opplever at rutinene etterleves og rapporteringen fra barneverntjenesten anses som tilfredsstillende. Kommunen blir løpende orientert om de endringer som oppstår i løpet av året.

Videre har revisjonen undersøkt om kostnadsfordelingen mellom kommunene i barnevernsamarbeidet har vært i tråd med forutsetningene i samarbeidsavtalen. Vi har i hovedsak tatt vår vurdering på bakgrunn av avregningen for 2017. Gjennomgangen viser at det er etablert en god rutine som sikrer at utgifter til barneverntiltak i og utenfor hjemmet blir belastet riktig kommune. Utgifter til barneverntiltak er den største utgiftsposten i barnevernet, og revisjonen vurderer det som positivt at dette har blitt korrekt belastet Evje og Hornnes kommune. Videre viser vår kontroll at påslaget for kjøp av tjenester synes å være rimelig beregnet.

Når det gjelder avregningen av administrasjonskostnader ble det avdekket enkelte feil for 2017. Som følge av dette valgte revisjonen også å se nærmere på avregningen for 2018 da denne var klar. Samlet sett har Evje og Hornnes kommune blitt belastet kr. 81.373,- for mye i årene 2017-2018. Dette skyldes feil beregning av

kommunens andel innbyggere 0-17 år i 2017, samt at det var foretatt avregning av felles administrasjonsutgifter uten at alle utfaktureringer var foretatt i både 2017 og 2018. Avviket knyttet til beregningen av andel barn fremstår etter revisjonens vurdering som en enkeltstående feil. Revisjonen mener imidlertid at barneverntjenesten bør utarbeide rutiner som sikrer at *alle* faktureringer blir foretatt før administrasjonskostnadene avregnes.

9.5 Konklusjon

Agder Kommunerevisjon IKS konkluderer med at Midt-Agder barneverntjeneste har etablert tilstrekkelige rutiner for økonomirapportering til samarbeidskommunene. Når det gjelder kostnadsfordelingen mellom kommunene i barnevernsamarbeidet foreligger det forbedringspotensial knyttet til avregningen av administrasjonskostnader.

10 KONKLUSJON

I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har Agder Kommunerevisjon IKS undersøkt Midt-Agder barneverntjeneste. Vi har sett nærmere på hvordan barneverntjenesten arbeider med meldinger og undersøkelser i Evje og Hornnes kommune, samt sett på internkontroll og økonomirapportering for barnevernssamarbeidet. I dette kapitlet besvarer vi rapportens fem problemstillinger.

1) Hvordan har utviklingen i barnevernsaker vært de senere årene?

I rapportens første problemstilling så vi nærmere på utviklingen i barnevernsaker for Evje og Hornnes kommune, Midt-Agder barneverntjeneste og landet for øvrig. Gjennomgangen i kapittel 5 viser at det samlet sett har vært en økning i antall mottatte bekymringsmeldinger i Evje og Hornnes kommune de senere årene. Dette er i tråd med utviklingen for Midt-Agder barneverntjeneste og landet for øvrig. I 2018 var det imidlertid en nedgang i mottatte meldinger på rett under 40 % i Evje og Hornnes kommune. Barneverntjenesten har selv sett nærmere på hva som kunne være bakgrunnen for dette, uten at de har funnet konkrete svar. Gjennomgangen viser videre at andelen bekymringsmeldinger som har blitt henlagt uten videre undersøkelse, har variert mellom 13% - 22 %. Dette er også sammenlignbart med henleggelsesraten for barnevernssamarbeidet og på landsbasis.

Antall undersøkelser som gjennomføres varierer fra år til år og avhenger av hvor mange bekymringsmeldinger som går videre til undersøkelse. Gjennomgangen viser at en relativt stor andel undersøkelsessaker konkluderer med henleggelse uten videre hjelp og oppfølging fra barneverntjenesten. For Evje og Hornnes kommune har andelen henlagte undersøkelser variert mellom 46% - 64 % i årene 2015-2018.

Avslutningsvis i kapitlet så vi nærmere på bemanningssituasjonen for barnevernet i Evje og Hornnes kommune og Midt-Agder barneverntjeneste. Det er ikke lenger noen faste saksbehandlere som jobber mot Evje og Hornnes, men barnevernleder rapporterer at det er 4,3 årsverk tilknyttet kommunen. Samlet sett har bemanningen i Midt-Agder barneverntjeneste økt med 0,2 årsverk siden barnevernsamarbeidet startet opp. Etterspørselen etter barneverntjenester er ulikt fordelt over landet og norske barneverntjenester er organisert på forskjellige måter. Dersom man sammenligner antall barn pr. saksbehandler ligger Midt-Agder barneverntjeneste noe høyere enn landsgjennomsnittet.

2) Har barneverntjenesten en tilfredsstillende behandling av meldinger om bekymring?

I problemstilling 2 undersøkte vi barneverntjenestens arbeid med meldinger om bekymring. Vi har gjennomgått halvparten (**24**) av bekymringsmeldingene for Evje og Hornnes kommune hvor det ble konkludert med henleggelse i perioden 2015-2018.

Revisjonen har sett nærmere på bakgrunnen for at meldinger har blitt besluttet henlagt uten videre undersøkelse fra barneverntjenesten. Gjennomgangen viser at det er ulike årsaker til at barneverntjenesten henlegger meldinger ved meldingsavklaring, i stor grad skyldes det at barneverntjenesten har vurdert at bekymringen ikke gir

grunnlag for å åpne undersøkelsessak. Videre henlegges også en del meldinger på grunn av flytting eller at barnet/familien ikke er bosatt i kommunen.

Revisjonen har ikke avdekket at alvorlige meldinger har blitt henlagt, og vurderer som følge av dette at barneverntjenesten har lav terskel for å sende meldinger videre til undersøkelse for å sikre at barn og unge som har behov for hjelp blir fanget opp på et tidlig tidspunkt.

I tillegg til å undersøke bakgrunnen for at meldinger har blitt besluttet henlagt, har vi også sett nærmere på barneverntjenestens saksbehandling av henlagte meldinger. Agder Kommunerevisjon IKS konkluderer med at Midt-Agder barneverntjeneste i all hovedsak har en tilfredsstillende behandling av meldinger om bekymring. Vi vil imidlertid påpeke at det foreligger et forbedringspotensial knyttet til gjennomgang/konklusjon av bekymringsmeldinger der det fremstår av sakens dokumentasjon at det kun er én saksbehandler som har vært involvert i beslutningen om å henlegge meldingen. Videre bør barneverntjenesten sikre at alle meldere får skriftlig tilbakemelding som angitt i rutinehåndboken for Midt-Agder barneverntjeneste.

3) Har barneverntjenesten en tilfredsstillende gjennomføring av undersøkelser?

I rapportens tredje problemstilling så vi nærmere på barneverntjenestens arbeid med undersøkelser. Vi har gjennomgått **50** undersøkelsessaker fra Evje og Hornnes kommune i perioden 2015-2018 som konkluderte med henleggelse uten videre oppfølging fra barneverntjenesten.

Revisjonen har undersøkt hva som er bakgrunnen for at saker har blitt henlagt uten videre hjelp eller oppfølging fra barnevernet. Gjennomgangen viser at det er ulike årsaker til at undersøkelsessaker henlegges; en stor andel undersøkelser blir henlagt som følge av at barneverntjenesten vurderer at barnet/familien ikke har behov for tiltak fra barnevernet. Videre har også mange saker blitt henlagt fordi barnet/familien får hjelp fra andre instanser, fordi barn/foresatte ikke ønsker hjelp fra barnevernet eller fordi familien flytter. Revisjonen valgte å stille spørsmål ved en undersøkelse; bakgrunnen for dette var at det ikke forelå tilstrekkelig dokumentasjon på hva barneverntjenesten hadde foretatt seg i løpet av undersøkelsesperioden eller hvilke vurderinger som hadde blitt gjort i forbindelse med henleggelsen.

Det er en rekke lovkrav og interne rutiner som skal oppfylles ved barnevernets arbeid med undersøkelser. Revisjonens gjennomgang viser at behandlingen av undersøkelsessaker avviker fra lovverk og interne rutiner ved flere tilfeller, og som følge av dette konkluderer vi med at Midt-Agder barneverntjeneste har forbedringspotensial for gjennomføring av undersøkelser. Dette knytter seg særlig til dokumentasjon av samtykke, dokumentasjon av innhentede opplysninger og barneverntjenestens egne vurderinger, oppstartstidspunktet for undersøkelsen og tilbakemelding til melder etter at undersøkelsen er avsluttet. Revisjonen vil imidlertid bemerke at det synes å være en positiv utvikling i behandlingen av undersøkelsessaker fra 2015 og frem til de seneste sakene vi har undersøkt fra 2018.

4) Er det etablert tilstrekkelig internkontroll i barneverntjenesten?

I problemstilling 4 undersøkte vi om Midt-Agder barneverntjeneste har etablert en internkontroll som sikrer at tjenesten samsvarer med lovkravene og vedtatte målsettinger på barnevernområdet.

Revisjonens gjennomgang viser at barneverntjenesten har etablert internkontroll etter internkontrollforskriften, men at denne ikke har blitt fulgt opp i tilstrekkelig grad. Ved gjennomgang av saksmapper har revisjonen sett at praksis avviker fra rutiner ved flere tilfeller, og barnevernleder synes ikke å være tilstrekkelig informert om dette. Dette innebærer at svikt kan ha forekommet uten at dette har blitt fanget opp av ledelsen og rapportert videre til kommunene i samarbeidet. I 2019 har barneverntjenesten tatt i bruk et elektronisk avvikssystem og leder opplyser om at de nå har høyt fokus på å rapportere avvik/merknader.

Barnevernleder utarbeider månedlige rapporter både til administrasjonen og til politisk nivå i Evje og Hornnes kommune, og det lages i tillegg en årsrapport for barnevernssamarbeidet. Dette bidrar etter revisjonens vurdering til at kommunen har mulighet til å holde tilstrekkelig kontroll med det som skjer på barnevernfeltet selv om de inngår i et interkommunalt samarbeid om barneverntjenester.

Agder Kommunerevisjon IKS konkluderer med at barneverntjenesten har etablert en internkontroll, men det bør arbeides for at avvik/merknader i større grad rapporteres for å sikre at tjenestene er i samsvar med lovverk og interne rutiner.

5) Har barneverntjenesten etablert tilstrekkelige rutiner for økonomirapportering til samarbeidskommunene, og er kostnadsfordelingen mellom kommunene i tråd med bestemmelsene i samarbeidsavtalen?

I rapportens siste problemstilling har vi sett nærmere på økonomiske forhold ved barnevernsamarbeidet. Vi har undersøkt om barneverntjenesten har etablert tilstrekkelige rutiner for økonomirapportering, samt sett nærmere på kostnadsfordelingen mellom kommunene i samarbeidet.

Revisjonens gjennomgang viser at det er etablert rutiner for økonomirapportering. Administrasjonen i Evje og Hornnes opplever at rutineene etterleves og rapporteringen fra barneverntjenesten anses som tilfredsstillende. Kommunen blir løpende orientert om de endringer som oppstår i løpet av året.

Videre har revisjonen kontrollert om kostnadsfordelingen mellom kommunene har vært i tråd med bestemmelsene i samarbeidsavtalen. Gjennomgangen viser at det er etablert en god rutine som sikrer at utgifter til barneverntiltak i og utenfor hjemmet blir belastet riktig kommune. Utgifter til barneverntiltak er den største utgiftsposten i barnevernet, og revisjonen vurderer det som positivt at dette har blitt korrekt belastet Evje og Hornnes kommune. Videre viser vår kontroll at påslaget for kjøp av tjenester synes å være rimelig beregnet.

Når det gjelder avregningen av administrasjonskostnader, ble det imidlertid avdekket enkelte feil. Avviket er lite i beløp sett hen til de samlede administrasjonsutgiftene for Evje og Hornnes kommune i perioden, men revisjonen vurderer at barneverntjenes-

ten bør utarbeide rutiner som sikrer at alle faktureringer blir foretatt før administrasjonskostnadene avregnes.

Agder Kommunerevisjon IKS konkluderer med at Midt-Agder barneverntjeneste har etablert tilstrekkelige rutiner for økonomirapportering til samarbeidskommunene. Når det gjelder kostnadsfordelingen mellom kommunene i barnevernsamarbeidet foreligger det forbedringspotensial knyttet til avregningen av administrasjonskostnader.

11 ANBEFALINGER

På bakgrunn av de funn som fremgår av rapporten vil revisjonen gi følgende anbefalinger for Midt-Agder barneverntjenestes videre arbeid:

- Revisjonen anbefaler at Midt-Agder barneverntjeneste utarbeider et system for konklusjon av meldinger som viser at saken har blitt drøftet og konkludert av mer enn en person. Dette vil bidra til å sikre en forsvarlig saksbehandling av mottatte meldinger, jf. bvl. § 1-4.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten sikrer at samtykke er dokumentert i den enkelte sak, jf. forvaltningsloven § 13a nr.1.
- Revisjonen anbefaler at Midt-Agder barneverntjeneste i større grad sikrer at det gis skriftlig tilbakemelding til melder. Dette gjelder både når barnevernet mottar melding om bekymring, men også etter at en eventuell undersøkelse har blitt gjennomført, jf. bvl. § 6-7a.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten retter fokus mot at undersøkelsessaker skal starte opp på et tidligst mulig tidspunkt, jf. bvl. § 6-9.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten sikrer at faktiske opplysninger og barneverntjenestens vurderinger blir dokumentert i tilstrekkelig grad i den enkelte barnevernssak, jf. bvl. §1-4.
- Revisjonen anbefaler kommunen å rette økt fokus på internkontroll for å sikre at barneverntjenesten oppfyller lovkrav og interne rutiner. Avviksrapportering er en viktig del av internkontrollen, og det anbefales at avvik/merknader i større grad rapporteres for at feil og mangler kan fanges opp, jf. bvl. § 2-1.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten utarbeider rutiner som bidrar til å sikre at alle faktureringer blir foretatt før administrasjonskostnadene avregnes.

12 HØRINGSUTTALELSE

Rapporten har blitt sendt på høring til Evje og Hornnes kommune. Da det er Venne-
sla som er vertskommune for barnevernsamarbeidet, har rapporten også blitt sendt til
Vennesla kommune.

Vedlagt følger høringsuttalelsen fra Evje og Hornnes kommune:

Evje og Hornnes kommune
- hjertet i Agder

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS
Postboks 417 Lundsiden
4604 KRISTIANSAND S

Vår ref.: 2019/1131 -2
Behandler: Frantz Are Nilsen
Frantz.Are.Nilsen@e-h.kommune.no

Dato: 18.11.2019

Off. § 12

Svar på høring - Forvaltningsrevisjon av Midt-Agder barneverntjeneste

Agder kommunerevisjon har fremlagt et utkast til forvaltningsrevisjon Midt-Agder barneverntjeneste oktober 2019.

På bakgrunn av de funn som fremgår av rapporten legger revisjonen fram anbefalinger for videre arbeid i Midt- Agder barneverntjeneste.

Evje og Hornnes kommune vil følge opp arbeid med de anbefalinger som gis i rapporten i samarbeid med Midt- Agder barneverntjeneste.

Evje og Hornnes kommune vil rette økt fokus på interkontroll for å sikre at barneverntjenesten oppfyller lovkrav og interne rutiner. Dette innebærer også å utarbeide rutiner som bidrar til å sikre at alle faktureringer blir foretatt før administrasjonskostnadene avregnes. System og rutiner for dette vil utarbeides skriftlig i samarbeid med Midt- Agder barneverntjeneste.

Med hilsen
Evje og Hornnes kommune

Frantz Are Nilsen
kommunedirektør

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.

13 LITTERATURLISTE

Arkivlova. *Lov om arkiv*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-12-04-126>

Barne- og likestillingsdepartementet. *Internkontroll i barneverntjenesten i kommunene – en veileder*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bld/bro/2006/0007/ddd/pdfv/284443-g-1105_ny.pdf

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2018). *Organisering og oppgaver*. https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Organisering_og_oppgaver/

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2018). *Tolkningsuttalelse- Henleggelse av undersøkelse etter barnevernloven § 4-3*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/Bibliotek/RettsdataStartPage/Rettsdata/?grid=gBUFDIRz2D2018z2E01z2E08>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2017). *Operativ ledelse i barnevernet; beskrivelse av krav og forventninger*. Hentet fra https://www.bufdir.no/globalassets/global/Operativ_ledelse_i_barnevernet.pdf

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2017). *Saksbehandlingsrundskrivet*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. *Gangen i en barnevernssak*. Hentet fra https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Gangen_i_en_barnevernssak/

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. *Barnevernsstatistikk*. Hentet fra https://www.bufdir.no/en/Statistikk_og_analyse/Barnevern/

Barnevernloven. *Lov om barneverntjenester*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100?q=barnevernloven>

Barnevernvakten. *Hva er barnevernvakten?* Hentet fra <http://barnevernvakten.no/hva-er-barnevernvakten>

Evje og Hornnes kommune (2014). *Interkommunalt samarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla vedrørende tjenesteområdene PPT og barnevern; en utredning*.

Evje og Hornnes kommune (2014). *Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla*.

Evje og Hornnes kommune (2017). *Internt notat vedrørende rutiner for rapportering Midt-Agder barnevern*.

Forskrift om internkontroll etter barnevernloven. *Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-12-14-1584>

Forvaltningsloven. *Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>

Fylkesmannen i Aust-Agder (2012). *Rapport fra tilsyn med barneverntjenesten i Evje og Hornnes kommune*. Hentet fra <https://www.helsetilsynet.no/tilsyn/tilsynsrapporter/aust-agder/2012/evje-og-hornnes-kommune-barneverntjenesten-hjemmeboende-barn-2011/>

Grimstad, Kyrre og Halvorsen, Siri. *Forvaltningsloven i kommunene – veiledning og kommentarer*. Kommuneforlaget. 2011.

Kommuneloven (1992). *Lov om kommuner og fylkeskommuner*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107>

Midt-Agder barneverntjeneste. *Rutinehåndbok for Midt-Agder barneverntjeneste*.

Midt-Agder barneverntjeneste (2016). *Årsrapport Midt-Agder barnevern 2015*.

Midt-Agder barneverntjeneste (2019). *Årsrapport Midt-Agder barnevern 2018*. Hentet fra: <http://159.171.48.136/elnnsynEvje/Dmb/ShowDmbDocument?mld=125&documentTypeld=MI>

NKRF (2016). *Veileder i forvaltningsrevisjon*. Hentet fra http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

Prop.106.L (2012-2013). *Endringer i barnevernloven*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/7d0ea1b89cc54939b17e69a20d5f7b48/no/pdfs/prp201220130106000dddpdfs.pdf>

Regjeringen (2018). *Endringer i barnevernloven fra 1.juli*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-barnevernloven-fra-1.-juli/id2606170/>

Statens helsetilsyn (2018). *Det å reise vasker øynene – gjennomgang av 106 barnevernsaker*. Hentet fra https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helsetilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernsaker.pdf